

**Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра фінансів і кредиту**

**ДЕПОЗИТНІ ВКЛАДЕННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ВИД РЕСУРСІВ
КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ І СПОСОБИ ЇХ ЗАЛУЧЕННЯ**

**Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти - другий (магістерський)**

Виконала: здобувачка другого курсу,
групи 272-2 м
денної форми навчання
спеціальності 072 Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок
Шупенюк Тетяна Володимирівна_____
Керівник:
доцент Саїнчук Наталія Валеріївна_____

До захисту допущено:
протокол засідання кафедри № 6
від «02» грудня 2025 р.
В.о. зав. кафедри фінансів і кредиту

доц. Бак Н.А.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНИХ ВКЛАДЕНЬ БАНКІВ.....	6
1.1. Банківські ресурси як основа банківської діяльності.....	6
1.2. Характеристика депозитних вкладень та їх класифікація.....	11
1.3. Депозитні операції як спосіб залучення депозитних вкладень.....	21
Висновки до першого розділу.....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНИХ ВКЛАДЕНЬ БАНКІВ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»).....	23
2.1. Аналіз сучасного ринку депозитних операцій в Україні.....	23
2.2. Оцінка динаміки та структури депозитних вкладень АТ КБ «ПриватБанк».....	34
2.3. Розвиток депозитної діяльності в умовах цифровізації банківського сектору.....	44
Висновки до другого розділу.....	51
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ В УПРАВЛІННІ ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНИХ ВКЛАДЕНЬ БАНКІВ.....	53
3.1. Визначення актуальних проблем при формуванні депозитних вкладень.....	53
3.2. Удосконалення системи управління депозитними вкладеннями банків Україні.....	58
Висновки до третього розділу.....	65
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Результативність функціонування банківської системи України значною мірою обумовлюється наявністю достатнього обсягу та раціональної структури банківських ресурсів. В умовах динамічного розвитку фінансового сектору, впровадження інновацій та нестійких тенденцій у сфері розміщення капіталу, забезпечення стабільної діяльності банківських установ вимагає не лише оптимізації процентної політики щодо депозитів і кредитів. Вирішальне значення набуває створення ефективної системи банківського менеджменту, здатної формувати та реалізовувати гнучку депозитну політику, що оперативно реагуватиме на соціально-економічні зміни та виклики сучасного середовища.

У сучасній банківській практиці питання формування депозитних вкладень набувають особливої значущості, оскільки на них істотно впливають зміни у фінансовому середовищі. Зокрема, ускладнення фінансових взаємовідносин, процеси глобалізації грошових потоків, трансформація форм власності та зміни у структурі клієнтської бази зумовлюють необхідність постійного вдосконалення цього процесу.

Депозитні вкладення відіграють важливу роль у перерозподілі грошових ресурсів банківською системою та сприяють розвитку економіки. Тому для банків особливо важливо орієнтуватися на потреби клієнтів і підтримувати довіру населення, адже це забезпечує фінансову стійкість і конкурентоспроможність установи. Актуальність теми полягає у необхідності удосконалення фінансових механізмів при залученні депозитних вкладень банків в умовах економічної та політичної нестабільності країни.

Дослідження даної теми є предметом уваги багатьох вчених і фахівців банківського сектора економіки. Депозитні вкладення як основа ресурсної бази банківських установ, особливості їх залучення та використання та основні чинники, що зумовлюють їх зростання досліджуються у працях:

Алексєєнко М., Васюренка О., Мороза А., Дорошенка Н., Коваль С., Копилова О., Литовченка О., Мочерного С., Савлука М., Шиманської О., Яворської К. та інших.

Аналіз теоретичних досліджень і практики банківської діяльності свідчить про зростання уваги науковців до проблеми управління депозитними вкладеннями. Незважаючи на наявність суттєвої наукової бази, через постійні зміни у структурі власності та системі управління банків актуальним залишається визначення ефективної стратегії управління депозитними ресурсами. В умовах економічної нестабільності України це питання набуває особливої важливості для забезпечення стабільності та розвитку банківського сектору. Це все обумовило вибір теми, мети та завдань кваліфікаційної роботи.

Метою кваліфікаційної роботи є теоретичне розкриття основ формування депозитних вкладень банків та визначення напрямів удосконалення системи управління ними.

Практична реалізація даної мети здійснюється через вирішення наступних завдань:

- визначення банківських ресурсів як основи банківської діяльності;
- охарактеризування депозитних вкладень та їх класифікації;
- розкриття депозитних операцій як способу залучення депозитних вкладень;
- аналізу сучасного ринку депозитних операцій в Україні;
- оцінки динаміки та структури депозитних вкладень АТ КБ «ПриватБанк»;
- розвиток депозитної діяльності в умовах цифровізації банківського сектору;
- виявлення актуальних проблем при формуванні депозитних вкладень;
- обґрунтування напрямів удосконалення системи управління депозитними вкладеннями банків України.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є депозитні вкладення банківських установ.

Предметом кваліфікаційної роботи є теоретичні та практичні основи формування депозитних вкладень банків.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використано комплекс методів - від загальнонаукових до спеціалізованих. Проведено теоретичне узагальнення та аналітичну обробку статистичних даних щодо депозитних вкладень українських банків. Для отримання об'єктивних результатів застосовано методи порівняння, аналізу абсолютних і відносних величин,

Інформаційну базу дослідження склали нормативно-правові акти України, офіційні звітні форми банків та АТ КБ «ПриватБанк», а також наукові праці та аналітичні матеріали вітчизняних і зарубіжних авторів, оприлюднені у фахових періодичних виданнях і в електронних джерелах мережі Інтернет.

Наукова новизна. Новизна дослідження полягає у поглибленні теоретичних аспектів та розробленні методичних інструментів і рекомендацій, що спрямовані на поліпшення системи управління депозитними ресурсами банків.

Практичне значення отриманих результатів. Практична важливість отриманих результатів визначається проведенням аналізом депозитних операцій банків і запропонованими рекомендаціями, що можуть бути використані для вдосконалення практики формування депозитних вкладень вітчизняними банками.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота містить: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел з 57 найменування. Основний текст роботи викладено на 68 сторінках комп'ютерного тексту. Ілюстративний матеріал представлено у вигляді 19 таблиць, 1 рисунку та 3-х додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНИХ ВКЛАДЕНЬ БАНКІВ

1.1. Банківські ресурси як основа банківської діяльності

У сучасних економічних реаліях усі сектори національної економіки перебувають у стані постійних змін, зумовлених впливом комплексу внутрішніх і зовнішніх факторів. Ці процеси безпосередньо відображаються й на функціонуванні банківського сектору. Глобалізаційні тенденції, лібералізація фінансових ринків, активний розвиток фінансових інновацій та поява нових інструментів ринку спричиняють як позитивні, так і негативні зрушення у моделі діяльності банків. Унаслідок цього виникають нові вимоги до банківських установ, які стосуються, зокрема, удосконалення механізмів залучення та використання банківських ресурсів.

На фінансовому ринку банки виконують функцію фінансових посередників, що забезпечує акумулювання значних обсягів тимчасово вільних грошових коштів із подальшим їх розміщенням у дохідні активи. У процесі своєї діяльності банки переважно оперують залученими та позиковими ресурсами, що зумовлено особливостями їхньої діяльності. Відтак формування ресурсної бази виступає ключовим елементом економічного механізму функціонування банку, адже для здійснення банківських операцій необхідна наявність достатнього обсягу фінансових ресурсів у його розпорядженні.

Проведене дослідження засвідчило, що в теорії та практиці банківського менеджменту найбільш уживаними є поняття «банківські ресурси», «ресурсний потенціал» і «ресурсна база».

Узагальнюючи наявні наукові підходи, можна дійти висновку, що термін «банківські ресурси» трактується у двох аспектах - у вузькому та широкому розумінні.

У межах першого підходу поняття банківських ресурсів трактується як сукупність тимчасово вільних грошових коштів суб'єктів господарювання,

які акумулюються банком на договірних засадах, що передбачають виникнення зобов'язань майнового або боргового характеру. Надалі ці ресурси використовуються банками для розміщення на фінансовому ринку з метою отримання прибутку. Таким чином, у вузькому розумінні банківські ресурси охоплюють частину пасивів балансу банку, яка формується за рахунок залучених коштів клієнтів і виступає основним джерелом активних операцій банківської установи.

У широкому розумінні банківські ресурси охоплюють не лише залучені та позикові кошти, а й власний капітал банку. Такий підхід ґрунтується на тому, що всі види фінансових ресурсів, які перебувають у розпорядженні банку, незалежно від джерела їх формування, беруть участь у забезпеченні його діяльності. Власні кошти створюють фінансову основу стабільності банківської установи та визначають її здатність приймати ризики, тоді як залучені ресурси забезпечують масштаб операцій і прибутковість. Таким чином, у широкому розумінні банківські ресурси розглядаються як сукупність усіх джерел фінансування діяльності банку, що формують його економічний потенціал і можливості розвитку.

Отже, здійснимо дослідження сутності терміну «банківські ресурси», яке надасть нам змогу визначити його основні характеристики (табл. 1.1).

Здійснений аналіз наукових джерел дозволяє відзначити, що дефініція «банківські ресурси» трактується в двох напрямленнях:

- Перший, це результат акумуляції будь яких коштів та використання їх у фінансовій діяльності банківської установи. Це відображається в таблиці у визначеннях терміну 1,2,3,4;

- Другий, це як результат ширшого розуміння банківської установи та її складової - банківського ресурсу. Це відображається в таблиці у визначенні терміну 5.

Таким чином, в економічній літературі не має єдиного визначення дефініції «банківські ресурси».

Узагальнення наукових підходів до трактування сутності банківських ресурсів дає підстави розглядати це поняття у двох взаємопов'язаних аспектах - мікроекономічну та макроекономічну.

Таблиця 1.1

Трактування терміну «банківські ресурси»*

	Визначення терміну	Автор
1	Сукупність всіх ресурсів еквівалентів (матеріальних, нематеріальних, фінансових активів), що є в наявності в установі банку, можуть бути його активами	Алексєєнко М.Д. [1]
2	Не має терміну банківських ресурсів, проте визначається сутність ресурсів банку через пасиви	Савлук С.М. [46]
3	Сукупність залученого та власного капіталу залученого банком у результаті проведення пасивних і активно-пасивних операцій, а також коштів, що є в наявності в установі банку, можуть бути його активами	Коваль С.Л. [23]
4	Роздрібнення понять ресурсів банку та комерційного банку. Ресурси комерційного банку це кошти, які використовує банк у своїй діяльності. Банківські ресурси – це засіб керування спеціалізацією банку.	Аналіз банківської діяльності / [А.М. Герасимович, М.Д. Алексєєнко, І.М. Парасій-Вергуленко та ін.] [4]
5	Трактується не лише як «засоби» і «запаси», а і як «можливості»	Банківська енциклопедія / Під ред. д.е.н., проф. Мороза А.М. [7]

*Джерело: [1, 4, 7, 23, 46]

У мікроекономічному аспекті банківські ресурси розглядаються як сукупність власних, залучених і позикових коштів окремого банку, що формують фінансову основу його діяльності та забезпечують можливість здійснення активних операцій. Такий підхід зосереджується на внутрішній структурі ресурсної бази конкретної установи, ефективності її формування та використання.

Натомість у макроекономічному аспекті банківські ресурси трактуються як сукупність фінансових ресурсів банківської системи держави в цілому, що впливають на стабільність грошово-кредитного ринку, інвестиційні процеси та економічне зростання країни. У цьому контексті увага приділяється взаємозв'язку між банківським сектором і національною економікою, а також ролі банків у перерозподілі фінансових потоків [9].

Для того щоб здійснити оцінку джерел формування банківських ресурсів, а також визначити їх структуру та складові елементи, доцільно провести класифікацію. У науковій літературі, як вітчизняній, так і зарубіжній, існують різні підходи до класифікації банківських ресурсів, які базуються на використанні різних критеріїв. Найбільш поширеним є підхід, що передбачає класифікацію ресурсів банку за джерелами їх формування. Даної концепції притримуються Д. Гладких [12], О. Копилук [25] та інші. За цією ознакою класифікації банківські ресурси діляться на власні ресурси та зобов'язання. В свою чергу, зобов'язання діляться на депозитні та недепозитні ресурси, а також їх можна визначити як залучені та запозичені банківські ресурси.

Склад кожного виду банківського ресурсу відобразимо в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Склад банківських ресурсів

Власні ресурси	Зобов'язання	
	Депозитні ресурси (залучені)	Недепозитні ресурси (запозичені)
Кошти статутного капіталу	Залишки на поточних рахунках клієнтів	Позики одержані від центрального банку
Власні акції	Кошти на вкладних (депозитних) рахунках клієнтів	Кредити, отримані в інших банках та фінансово-кредитних установах
Емісійні різниці	Кошти, залучені шляхом випуску ощадних депозитних сертифікатів	Кошти від реалізації цінних паперів власного боргу
Капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	Депозити юридичних і фізичних осіб	Кошти отримані від інвесторів
Резерви	Кошти за трастовими операціями	Кошти від проведення операцій з наявними активами: - операції РЕПО; - сек'юритизація активів; - продаж кредитів
Резерви переоцінки	Кошти на рахунках клієнтів і кореспондентських рахунках	Іноземні інвестиції
Збільшення номіналу звичайних акцій	Кредиторська заборгованість	Спонсорська та благодійна допомога
Чистий прибуток банку, спрямований на збільшення фондів та резервів, що входять до складу капіталу банку		

Основою створення фінансових ресурсів будь-якого комерційного банку є його пасиви, які мають складну структуру. До них відносяться капітал установи та її зобов'язання перед клієнтами й кредиторами. Залучені й позикові ресурси становлять приблизно 85-90 % загальної ресурсної бази банку. Тому процес їх залучення відзначається багатоваріантністю форм і методів, що підлягають певному класифікаційному поділу.

Класифікацію банківських ресурсів відобразимо в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Класифікація банківських ресурсів*

Ознака	Види	Пояснення
За формою ресурсів	Грошові ресурси Матеріально технічні Організаційні Нематеріальні та людські ресурси	Загальні ресурси, які допомагають банку функціонувати
За значенням ресурсів для банку	Ресурси, найбільш необхідні для здійснення банківської діяльності Допоміжні ресурси та системи, що забезпечують функціонування банку	Головним являються значення у діяльності банку
За порядком створення ресурсів банку у складі ресурсної бази	Стартова(є у розпорядженні банку на початку його діяльності) Створена у процесі діяльності	До них слід віднести статутний капітал та власний капітал.
За терміном розпорядження	Постійна частина(ресурси, що знаходяться у розпорядженні банку і можуть вилучатися тільки при його ліквідації або реорганізації) Тимчасова(ресурси, що протягом визначеного терміну знаходяться в розпорядженні банку)	Установлені документами
За характером залучення	Первинний характер - залучення ресурсів, що купуються банком на ринку безпосередньо в їх власників Вторинний характер – залучення ресурсів, які не належать безпосередньо кредитору банку, а вже залучені ним в інших суб'єктів на грошовому ринку	У разі надання кредитором банку коштів
За характером використання	Використана на формування портфеля доходних активів Використана на створення матеріально-технічної і технологічної бази банку Не використана (резервна)	Залучення у процесі діяльності

*Джерело: [37]

У результаті класифікація спонукатиме банк активніше вдосконалювати систему управління своїми ресурсами, враховуючи взаємозалежність факторів, що впливають на формування та використання ресурсної бази.

Механізм формування банківських ресурсів має відповідні етапи, які відобразимо у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Етапи формування банківських ресурсів*

Етап	Формування
1	Постановка мети формування ресурсів, визначення завдань та інструментів формування ресурсів, вибір методів його управління
2	Оцінка умов середовища, в яких діє банк, вибір адекватних йому джерел та способів формування ресурсної бази
3	Розробка бюджету залучення та розміщення Етап 3 сформованих ресурсів
4	Здійснення запланованих заходів з формування Етап 4 власних та мобілізованих ресурсів
5	Аналіз доходів та витрат, пов'язаних з мобілізацією та розміщенням ресурсів, з розробкою заходів по підвищенню ефективності ресурсної бази
6	Внесення змін до стратегії формування банківських ресурсів для підвищення ефективності банківської діяльності

*Джерело: [30]

Отже, механізм формування банківських ресурсів визначається, як сукупність взаємоспорованих дій на акумуляцію та формування банківською установою необхідного для досягнення поставлених завдань обсягу грошових ресурсів [30].

1.2. Характеристика депозитних вкладень та їх класифікація

У межах даного дослідження під депозитними ресурсами (вкладеннями) розуміють сукупність фінансових коштів, залучених банківською установою в результаті проведення депозитних операцій. Отже, усі мобілізовані таким чином ресурси вважаються депозитними. Однак у науковій літературі спостерігаються певні суперечності щодо сутності депозитних операцій, що зумовлено різними підходами до тлумачення понять «депозит» і «вклад». Частина науковців ототожнює ці терміни, тоді як інші - розмежовують їх за змістом.

Для забезпечення стабільності та диверсифікації депозитного портфеля банківські установи використовують різноманітні види депозитів. Банківські установи залучають тимчасово вільні грошові кошти та розміщують їх на депозити. У наукових джерелах поняття «депозит» трактується по-різному, що зумовлено відмінностями у підходах дослідників, цілях та завданнях їхніх робіт.

Уперше поняття «*depositum*» було зафіксовано в працях дослідників, які вивчали правові норми Стародавнього Риму. У той період цей термін визначався як вид договору, відповідно до якого одна сторона передавала іншій певну річ на зберігання. Імовірно, що предметом таких угод могли бути не лише матеріальні речі, але й грошові кошти. З розвитком правових відносин сформувалося поняття «*depositum irregulare*», що передбачало передачу у власність грошових або матеріальних цінностей із правом їх використання. Після завершення строку домовленостей особа, яка здійснила передачу, мала право отримати назад свої заощадження або еквівалентну кількість майна.

Виникнення перших фінансових установ, які залучали кошти населення під відсоток, стало важливим етапом у розвитку економічних відносин. Такі інституції сприяли зростанню доходів громадян, стимулюючи їх розміщувати власні ресурси з метою отримання додаткового чи навіть основного прибутку.

Отже, дослідимо поняття «вклад» і «депозит» у працях відомих вітчизняних фахівців (дод. А). З аналізу дод. А видно, що більшість авторів тлумачить депозит як грошові або інші фінансові ресурси, передані до банку на умовах договору та на певний період часу. Водночас у науковій літературі простежуються різні підходи до визначення співвідношення понять «депозит» і «вклад»: частина авторів розглядає їх як синоніми, тоді як інші - як окремі категорії. Згідно з чинним законодавством України, договір банківського вкладу ототожнюється з депозитом [56].

На думку більшості авторів, депозит - це грошові кошти, розміщені в банку на умовах повернення та сплати процентів. Загальним для більшості визначень є акцент на таких характеристиках депозиту, як строковість, платність і зворотність. Водночас окремі дослідники трактують депозит не як пасивну форму збереження коштів, а як позику, що надається клієнтами банку - юридичними та фізичними особами - на певний строк, що відповідає його економічній природі як різновиду кредитних відносин.

На основі опрацювання чинних законодавчих документів, зокрема Закону України «Про банки і банківську діяльність» [41], Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [43] та Положення НБУ «Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами» [38], а також узагальнення наукових позицій визначено найбільш точне й обґрунтоване тлумачення терміна «депозит».

«Вклад (депозит) – це грошові кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті або банківські метали, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку (під процент або дохід в іншій формі) і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору» [38].

Також, в цих визначеннях наводяться окремі ознаки класифікації банківських депозитів: форма залучення, валюта залучення, строк зберігання. Але сучасне конкурентне середовище, в якому функціонують банківські установи, спричинює до великої деталізації різних видів депозитів (Дод. Б).

Отже, розглянемо, на нашу думку, основні види депозитів банків, які пов'язаних із залученням банками грошових коштів від вкладників та їх подальшим поверненням.

Депозити можна поділити на три групи: за типом вкладників, за видом валютних цінностей та за умовами розміщення грошових коштів у банках. До третьої групи належать кілька основних характеристик, зазначених у Дод.Б, а

саме - строк дії депозиту, форма його оформлення, режим функціонування та принцип нарахування відсотків.

Як зазначено в Дод. Б, відповідно до категорії вкладників виділяють депозити фізичних і юридичних осіб, а також депозити, що належать банківським і небанківським фінансовим інституціям. Кожна з цих груп може додатково поділятися за такими критеріями, як форма власності вкладника, рівень доходу, статус резидента або нерезидента та напрям його господарської діяльності.

Залежно від виду валютних цінностей, що розміщуються на депозитах, розрізняють вклади у грошовій формі та депозити в банківських металах. Грошові активи, у свою чергу, можуть бути номіновані як у національній, так і в іноземній валюті. Відповідно до цього критерію виділяють депозити у гривнях, в іноземній валюті або мультивалютні вклади. Щодо банківських металів, то найбільш поширеними є депозити у золоті та сріблі. Слід зауважити, що вклади, розміщені у банківських металах, не підлягають компенсації з боку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб [2, с. 9].

Важливою ознакою, за якою здійснюється класифікація депозитів у банківській практиці, є термін користування залученими коштами. Відповідно до цієї характеристики виокремлюють депозити до запитання та строкові депозити, що різняться умовами використання та доступу до вкладу.

Депозити до запитання, які ще називають депозитами на вимогу, виконують функцію забезпечення поточних розрахунків клієнта. Їх головною перевагою є миттєва доступність коштів, що робить такі рахунки високоліквідними. Вкладник може скористатися власними грошима у будь-який момент - шляхом зняття готівки, переказу коштів, сплати за допомогою чеків або векселів. При цьому кошти, що перебувають на поточному рахунку, можна вилучати в межах кредитового залишку, тоді як контокорентний рахунок надає можливість не лише зняти власні кошти, а й скористатися позиковими ресурсами банку.

Через високу мінливість депозитів до запитання банки мають обмежені можливості для їх ефективного використання. У зв'язку з цим відсоткова ставка за такими вкладами зазвичай є дуже низькою або взагалі не нараховується. Для компенсації витрат, пов'язаних із обслуговуванням поточних рахунків, банки можуть утримувати з вкладників комісійну винагороду, зокрема шляхом зменшення розміру нарахованих відсотків.

Попри те, що депозити до запитання відзначаються високою ліквідністю, стабільні залишки коштів на поточних рахунках створюють для банків певні можливості їх вигідного використання. З метою стимулювання зростання обсягів таких депозитів, навіть за відсутності процентних виплат, банки намагаються підвищити рівень обслуговування клієнтів та розширити спектр додаткових послуг. Серед основних методів досягнення цієї мети можна назвати: пропозицію клієнтам придбати ощадні сертифікати або банківські векселі, використання платіжних карток і заставних депозитів, надання інформаційно-консультаційних послуг, можливість кредитування з поточного рахунку, а також пільгові умови отримання кредитів.

Для більшості банків вклади до запитання посідають вагоме місце серед залучених ресурсів, оскільки вони виступають найдешевшим інструментом поповнення фінансової бази установи.

Строкові депозити вважаються найбільш передбачуваними у плані прогнозування залишків і визначення часу їх повернення.

«Строкові депозити – це грошові кошти, розміщені у банку на чітко визначений строк, тобто які можуть бути вилучені вкладником, як правило, після закінчення обумовленого строку. Вкладники, зазвичай, використовують такий вид депозитів для одержання більш високих відсотків, порівняно з депозитами на вимогу. Банки також є зацікавленими у залученні коштів на строкові депозити, оскільки кошти залишаються в розпорядженні банку в межах чітко обумовленого часового інтервалу, а тому можуть 14 використовуватись для фінансування триваліших за терміном, а отже і більш дохідних активних операцій» [3, с. 270].

У банківській практиці застосовуються різні типи строкових депозитів, і однією з найпоширеніших форм є сертифікати, які можуть бути депозитними або ощадними.

Депозитний сертифікат представляє собою письмове підтвердження банку про внесення коштів юридичною особою, що дає право його власнику по завершенні визначеного строку отримати вкладену суму разом із нарахованими відсотками.

Ощадний сертифікат видається фізичній особі і є письмовим підтвердженням внесення коштів на депозитний рахунок, що надає право після завершення встановленого терміну отримати суму вкладу разом із нарахованими відсотками.

Вклади на ощадних рахунках юридичних і фізичних осіб зберігаються з різних мотивів і можуть виконувати різноманітні економічні функції.

Банківські установи повинні враховувати постійні зміни на ринку депозитних ресурсів, досліджуючи економічні процеси та явища, а також чинники, які визначають ефективність залучення тимчасово вільних коштів фізичних і юридичних осіб. З огляду на зростаючу конкуренцію серед банківських установ щодо депозитних послуг, вони повинні активно оптимізовувати організацію надання депозитів, розробляти нові депозитні інноваційні продукти та надавати клієнтам додаткові переваги.

Таким чином, аналізуючи вище наведене, можна констатувати, що сучасні банки здійснюють різні види операцій з мобілізації ресурсів. Серед них домінують депозитні ресурси, які формуються в результаті проведення депозитних операцій. Вони виступають важливим і основним джерелом капіталу банку, при цьому їхня структура змінюється залежно від умов та стану грошового ринку.

1.3. Депозитні операції як спосіб залучення депозитних вкладень

У сучасних соціально-економічних умовах проблема ефективного кредитування реального сектору економіки набуває особливої гостроти, зокрема в періоди фінансової нестабільності та кризових явищ. Рівень задоволення потреб у кредитних ресурсах значною мірою визначається обсягом і структурою ресурсів, наявних у банківській системі. Стабільна та диверсифікована ресурсна база є ключовим чинником забезпечення достатнього рівня ліквідності банків, формування прибутковості їх діяльності та зміцнення довіри з боку учасників фінансового ринку. Вагоме місце у формуванні ресурсного потенціалу банків посідають депозитні ресурси, від яких залежить масштаб і динаміка їхньої діяльності. Саме тому організація та управління депозитними операціями мають стратегічне значення в системі банківського менеджменту.

Підходи до розуміння сутності та особливостей депозитної діяльності банків постійно трансформуються під впливом змін у динаміці кредитно-фінансового середовища. Еволюція цих понять відображає адаптацію банківської системи до нових умов функціонування ринку капіталу. Проблематика формування депозитного потенціалу комерційних банків посідає важливе місце в наукових дослідженнях і практичних розробках як українських, так і зарубіжних фахівців у галузі банківництва [47, с. 133].

В умовах воєнного стану функціонування банківської системи, зокрема у сфері депозитних операцій, зазнає суттєвого впливу зовнішніх загроз і макроекономічних коливань. Збройні дії призводять до зниження рівня довіри населення до фінансових установ, що, у свою чергу, може спричинити відтік депозитних ресурсів і зменшення ліквідності банків. Разом із тим, фінансові установи адаптують свою діяльність до надзвичайних умов, застосовуючи комплекс заходів для гарантування збереження коштів вкладників, підтримання стабільності банківської системи та зміцнення впевненості клієнтів у її надійності.

Отже, розглянемо погляди українських науковців на поняття «депозитна операція».

Аналіз економічної літератури свідчить, що основною метою здійснення депозитних операцій є залучення тимчасово вільних грошових ресурсів з подальшим їх використанням для:

Таблиця 1.5

Визначення поняття «депозитна операція»*

Автор	Визначення
Кошель Н. [24]	Депозитна операція банків – це всі їх операції щодо залучення заощаджень населення, вільних коштів юридичних осіб, та вкладення тимчасово вільних ресурсів одних банків в інші банки та в центральний банк
Литовченко О. та Лихольот Н. [29]	Депозитна операція, - це операції банку щодо залучення грошових коштів, цінних паперів фізичних та юридичних осіб у валюті України або в іноземній валюті, та розміщення їх на рахунках банку, під певний відсоток, на певних умовах, визначених законодавством України, для акумулювання та зберігання їх банком з обов'язковим поверненням цих коштів у визначені договором строки
Котковський В. та Неізнестна О. [27]	Депозитна операція – це операції банку із залучення грошових коштів або банківських металів від вкладників на їх рахунки в банку на договірних засадах або депонування грошових коштів вкладниками з оформленням їх ощадними (депозитними) сертифікатами
Сулима М. [50]	Депозитна операція – це операції здійснювані банком з метою залучення фінансових ресурсів у різних формах і валюті, на умовах укладеного договору із дотриманням основних принципів збереження і обов'язкового повернення вкладникам
Постанові НБУ від 03.12.2003 р. № 516 «Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій та операцій з ощадними сертифікатами банку» [39]	Термін вкладна (депозитна) операція визначено як операція банку із залучення грошових коштів або банківських металів від вкладника або для вкладника на вкладний (депозитний) рахунок вкладника в банку на договірних засадах, уключаючи видачу йому ощадного сертифіката

*Джерело: [24, 27, 29, 39, 50]

- фінансування активних банківських операцій;
- забезпечення належного рівня ліквідності з метою виконання поточних зобов'язань банку [5, с. 91].

Таким чином, у процесі залучення грошових ресурсів клієнтів банківська установа зобов'язана відкрити на ім'я вкладника спеціальний депозитний рахунок. Саме на цьому рахунку обліковуються та зберігаються

кошти відповідно до умов укладеного договору й обраного клієнтом режиму використання депозиту. Такий механізм забезпечує прозорість операцій, контроль за рухом коштів і дотримання принципів фінансової безпеки.

В Постанові Правління НБУ № 162 від 29.07.2022 р. «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків» надано визначення терміну вкладний (депозитний) рахунок. Це рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання коштів, що передаються клієнтом банку на встановлений строк або без зазначення такого строку під визначений процент (дохід) і підлягають поверненню відповідно до умов договору [42].

Окрім цього, до переліку вкладних (депозитних) рахунків відносяться також пенсійні депозитні рахунки, що відкриваються фізичним особам відповідно до положень Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» [22]. Такі рахунки виконують функцію довгострокового накопичення коштів громадян з метою формування пенсійного капіталу, який у подальшому використовується для здійснення пенсійних виплат.

Відповідно суб'єктами депозитних операцій можуть бути банківські установи, як позичальники коштів та юридичні і фізичні особи як власники тимчасово вільних грошових коштів. Об'єктами депозитних операцій є тимчасово вільні грошові кошти, що передані фінансовій установі на основі двосторонньої угоди.

Систематизація та класифікація депозитних операцій відіграють ключову роль у процесі структурного аналізу, який здійснюють банківські установи з метою оцінки рівня ліквідності та ефективності управління депозитною базою. Такий підхід дозволяє визначити ступінь диверсифікації залучених ресурсів і забезпечити їх оптимальну відповідність структурі активів банку. Саме узгодженість між цими складовими визначає рівень його ліквідності, що характеризує спроможність банку своєчасно й повною мірою виконувати власні фінансові зобов'язання перед клієнтами [18].

Беручи до уваги безперервний розвиток депозитного ринку, банківські установи повинні систематично здійснювати комплексний аналіз факторів, які впливають на їхню здатність залучати та утримувати кошти клієнтів - як фізичних, так і юридичних осіб. Такий аналітичний підхід дає змогу своєчасно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, адаптувати депозитну політику та забезпечувати стабільність ресурсної бази банку.

Депозитна діяльність банків формується під впливом комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників, які визначають ефективність процесів залучення та утримання коштів клієнтів у банківській системі. Сукупність цих детермінант зумовлює поведінкові особливості вкладників, впливаючи на їхні пріоритети під час вибору фінансової установи, типу депозитного продукту та способу розміщення заощаджень. Вивчення таких факторів є важливим для розуміння механізмів формування стабільної депозитної бази та підвищення конкурентоспроможності банківських установ.

До основних факторів, що визначають ефективність залучення депозитів, належать як зовнішні, так і внутрішні чинники. До зовнішніх відносять макроекономічні умови, рівень інфляції, стан фінансового ринку, довіру населення до банківської системи, а також політичну та соціальну стабільність у країні. Внутрішні фактори охоплюють рівень фінансової надійності банку, якість обслуговування клієнтів, конкурентоспроможність процентних ставок, різноманітність депозитних продуктів і репутацію фінансової установи, економічні та політичні чинники, цифровізація та діджиталізація банківських послуг, соціалізація.

Взаємодія цих факторів формує загальну привабливість банку для вкладників та визначає обсяги залучених ресурсів.

Взаємодія зазначених чинників має системний характер і зумовлює формування стратегічних орієнтирів, напрямів політики та особливостей функціонування банків у сфері депозитних операцій. Сукупний вплив кожного з них може відчутно позначатися на рівні довіри вкладників,

фінансовій стабільності банківських інститутів, а також на інтенсивності конкуренції в депозитному сегменті фінансового ринку.

Депозитна діяльність банків відзначається високим рівнем участі клієнтів, які самостійно визначають частку власних доходів, що спрямовується на формування заощаджень, а також обирають оптимальний для себе вид депозитного продукту. Отже, чинники, що формують фінансову поведінку нинішніх і потенційних вкладників, потребують особливої уваги, оскільки вони безпосередньо впливають на результативність управління депозитними процесами в банку. У свою чергу, навіть у періоди економічної турбулентності або фінансової нестабільності, менеджмент банківської установи має забезпечувати високі стандарти етичної поведінки, прозорість взаємовідносин із клієнтами та підтримання довіри як ключової складової ефективної депозитної політики.

У процесі залучення грошових ресурсів банки мають можливість не лише зміцнювати, а й поступово розширювати власну клієнтську базу. Раціональне управління депозитною політикою у поєднанні з належною якістю банківського сервісу сприяє стабільному приросту депозитних коштів на рахунках установи. Збільшення обсягів депозитних ресурсів формує фінансовий потенціал банку, що, у свою чергу, розширює його можливості щодо здійснення кредитно-інвестиційних операцій та підтримання стабільності діяльності на фінансовому ринку.

Висновки до першого розділу

Проведене дослідження першого розділу кваліфікаційної роботи «Теоретичні основи формування депозитних вкладень банків» надає на можливість зробити наступні висновки:

1. Здійснений аналіз наукових джерел дозволяє відзначити, що дефініція «банківські ресурси» трактується в двох напрямленнях:

- Перший, це результат акумуляції будь яких коштів та використання їх у фінансовій діяльності банківської установи.

- Другий, це як результат ширшого розуміння банківської установи та її складової - банківського ресурсу.

Механізм формування банківських ресурсів визначається, як сукупність взаємоспрямованих дій на акумуляцію та формування банківською установою необхідного для досягнення поставлених завдань обсягу грошових ресурсів

2. Депозит - це грошові кошти, розміщені в банку на умовах повернення та сплати процентів. Загальним для більшості визначень є акцент на таких характеристиках депозиту, як строковість, платність і зворотність. Водночас окремі дослідники трактують депозит не як пасивну форму збереження коштів, а як позику, що надається клієнтами банку - юридичними та фізичними особами - на певний строк, що відповідає його економічній природі як різновиду кредитних відносин.

В визначеннях «депозит» наводяться окремі головні ознаки їх класифікації: форма залучення, валюта залучення, строк зберігання.

3. Аналіз економічної літератури свідчить, що основною метою здійснення депозитних операцій є залучення тимчасово вільних грошових ресурсів з подальшим їх використанням для:

- фінансування активних банківських операцій;
- забезпечення належного рівня ліквідності з метою виконання поточних зобов'язань банку.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНИХ ВКЛАДЕНЬ БАНКІВ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»)

2.1. Аналіз сучасного ринку депозитних операцій в Україні

Постійні трансформації ринку депозитних ресурсів обумовлені впливом зовнішніх та внутрішніх факторів, серед яких – законодавчі зміни, особливості депозитної політики банків і динаміка облікової ставки Національного банку України. Отже, дослідження діяльності банку в частині депозитних операцій є важливим етапом для визначення напрямів його подальшого стратегічного розвитку.

Результативність роботи банківських установ і масштаби їхніх операцій значною мірою визначаються обсягом наявних у їхньому розпорядженні фінансових ресурсів. За відсутності достатньої ресурсної бази банки не можуть у повному обсязі здійснювати кредитування клієнтів. Основну частину ресурсів фінансових установ становлять залучені кошти, серед яких провідне місце посідають депозити клієнтів. Депозитні вклади виступають ключовим елементом у формуванні ресурсної бази банку, а також свідчать про рівень довіри вкладників до його діяльності. Головна мета депозитної політики банку полягає у забезпеченні стабільності ресурсної бази й гарантуванні захисту інтересів як кредиторів, так і вкладників.

Банківські установи, як суб'єкти комерційної діяльності, значною мірою залежать від обсягів, структури та вартості депозитних ресурсів, що визначають їх фінансові результати та рівень ліквідності. Відтак, у нинішніх умовах розвитку банківської системи особливої ваги набуває формування оптимальної ресурсної бази за рахунок залучених коштів.

Загалом слід зазначити, що COVID-19 та повномасштабна агресія росії проти України спричинила глибоку економічну кризу, наслідки якої ще

тривалий час відчуватимуться у фінансовому секторі. Водночас вітчизняна банківська система продемонструвала високу стійкість до цих викликів: банківські установи продовжують стабільно працювати, підтримуючи ліквідність і забезпечуючи кредитування економіки. Така стійкість стала можливою завдяки оперативним рішенням Національного банку України, злагодженій взаємодії фінансових установ та послідовним реформам, що проводилися з 2015 року. Як результат, банки увійшли у кризовий період із достатнім запасом капіталу, високою ліквідністю та чітко визначеними планами дій на випадок надзвичайних обставин.

Отже, здійснимо аналіз сучасного стану зобов'язань вітчизняних банківських установ за 2020-2024 рр. (табл. 2.1).

За даними НБУ станом на 01.01.2025 року сукупний обсяг зобов'язань вітчизняних банків склав 3046573 млн. грн. та темп зростання з 2024 роком зріз на 15 %. З цієї суми 4271 млн. грн. або 0,14 % становили строкові вкладення та кредити, отримані від інших банків, 1 497 363 млн. грн. або 17% - кошти суб'єктів господарювання, 1 216 229 млн. грн. або 39,9 % - кошти фізичних осіб і 66 428 млн. грн. або 2,2 % - кошти небанківських фінансових установ.

Збільшення обсягів залучених вітчизняними банками коштів від клієнтів зумовлено доволі високими відсотковими ставками. З однієї сторони це вказує про довіру клієнтів до банків, з іншої - банківський ресурс, залучений від фізичних та юридичних осіб, є дорогим, що зменшує чистий процентний дохід банків.

Дослідження структури залучених ресурсів українських банків у період 2020-2024 рр. свідчить, що, попри негативний вплив пандемії та воєнні дії з боку росії, найбільш вагомою складовою ресурсної бази залишаються депозитні кошти клієнтів. Їхня частка демонструє стабільну тенденцію до зростання з року в рік. Так у 2020 р. питома вага коштів клієнтів була 82,4 %, у 2021 р. – 82,6 %, у 2022 р. – 84,9 %, у 2023 р. – 88,5 % і у 2024 р. – 89,0 %.

Таблиця 2.1

Структура зобов'язань банків України за 2020-2024 рр. *

№/№	Стаття зобов'язань	Сума млн. грн. станом на 01.01. наступного року					Темп зростання, %			
		2020	2021	2022	2023	2024	2021/2020	2022/2021	2023/2022	2024/2023
		1 613 381	1 797 718	2 135 838	2 648 986	3 046 573	11,43	18,8	24,0	15,0
1	Зобов'язання банків									
2	Строкові вклади (депозити) інших банків та кредити, що отримані від інших банків	24 235	24 948	6 457	6 763	4 271	2,9	-74,2	4,7	-36,8
	у % до зобов'язань банку	1,5	1,4	0,3	0,3	0,14	-6,7	-78,6	0,0	-53,3
3	Кошти суб'єктів господарювання	646 491	758 434	889 526	1 260 156	1 497 363	17,3	17,3	41,7	18,8
	у % до зобов'язань банку	40,1	42,2	41,2	47,6	49,1	5,2	-2,4	15,5	3,2
4	Кошти фізичних осіб (з ощадними депозитними сертифікатами)	681 892	726 898	933 240	1 083 758	1 216 229	6,6	28,4	16,1	12,2
	у % до зобов'язань банку	42,3	40,4	43,7	40,9	39,9	-4,5	8,2	-6,4	-2,5
5	Кошти небанківських фінансових установ	34 704	41 410	53 188	61 741	66 428	19,3	28,4	16,1	7,6
	у% до зобов'язань банку	2,2	2,3	2,5	2,3	2,2	4,6	8,7	-8,0	-4,4

*Джерело: офіційний сайт НБУ

Таким чином, понад 90 % потреб банків у фінансових ресурсах для проведення активних операцій, зокрема кредитних, забезпечуються за рахунок залучених коштів. Їх значення для діяльності банківської системи є надзвичайно вагомим. Банківські установи, акумулюючи тимчасово вільні кошти клієнтів на ринку кредитних ресурсів, спрямовують їх на задоволення потреб економіки в оборотному капіталі, перетворюючи заощадження на інвестиційний ресурс і забезпечуючи фізичним і юридичним особам можливості кредитування.

Дослідимо динаміку та склад депозитного портфеля в розрізі юридичних та фізичних осіб українських банків за 2020-2024 рр. (табл. 2.2-2.3).

Таблиця 2.2

Пасиви та склад депозитного портфеля в розрізі юридичних та фізичних осіб вітчизняних банків за 2020-2022 роки (млн. грн., %)*

Показники	Роки			Відхилення		Темп зростання	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021	2021/2020	2022/2021
Усього пасивів	1822841	2053232	2351678	230391	298446	12,6	14,5
Кошти суб'єктів господарювання	646491	758434	889526	111943	131092	17,3	17,3
у% до пасивів	35,5	37,0	37,8	1,5	0,8	4,2	2,2
Кошти фізичних осіб	681892	726898	933240	45006	206342	6,6	28,4
у% до пасивів	37,4	35,4	39,7	-2,0	4,3	-5,4	12,2
Усього коштів клієнтів	1328383	1485332	1822766	156949	337434	11,8	22,7

*Джерело: офіційний сайт НБУ [35]

Як свідчать дані табл. 2.2-2.3 загальні пасиви вітчизняних банків у 2020-2024 рр. зростали і протягом досліджуваного періоду збільшилися на 1592079 млн. грн. про що констатують темпи зростання протягом всього періоду. Також протягом досліджуваних років спостерігаємо позитивну динаміку у збільшенні обсягів основних складових депозитного портфелю банківських установ, які є основними джерелами формування пасивів банківського сектору та відповідно у 2024 р. вони становили 79,5 %.

Таблиця 2.3

Пасиви та склад депозитного портфеля в розрізі юридичних та фізичних осіб вітчизняних банків за 2022-2024 роки (млн. грн., %)*

Показники	Роки			Відхилення		Темп зростання	
	2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023	2023/2022	2024/2023
Усього пасивів	2351678	2945030	3414920	593352	469890	25,2	16,0
Кошти суб'єктів господарювання	889526	1260156	1497363	370630	237207	41,7	18,8
у% до пасивів	37,8	42,8	43,9	5,0	1,1	13,2	2,6
Кошти фізичних осіб	933240	1083758	1216229	150518	132471	16,1	12,2
у% до пасивів	39,7	36,8	35,6	-2,9	-1,2	-7,3	-3,3
Усього коштів клієнтів	1822766	2343914	2713592	521148	369678	28,6	15,8

*Джерело: офіційний сайт НБУ [35]

Здійснивши аналіз даних табл. 2.2-2.3, можна констатувати, що у 2021р. порівняно з 2020 р. обсяг банківських депозитів зріс на 156949 млн. грн. (11,8 %), у 2022 р. порівняно з 2021 р. на - 337434 млн. грн. (22,7 %), у 2023 р. порівняно з 2022 р. - на 521148 млн. грн. (28,6 %), а у 2024 р. проти 2023 р. на суму 369678 млн. грн. (15,8 %).

За весь період дослідження депозитний портфель банківської системи України мав тенденцію до постійного зростання, що характерно як для юридичних, так і для фізичних осіб. Так у 2021 р. порівняно з 2020 р. роком, по фізичним особам він збільшився на 45006 млн. грн. (6,6 %), а по юридичним особам – на 111943 млн. грн. (17,3 %). У 2022 р. відповідно до 2021 р., також спостерігається збільшення залучених коштів фізичних осіб на 206342 млн. грн. (28,4 %) і кошти юридичних осіб відповідно збільшилися - на 131092 млн. грн. (17,3 %). У 2023 р. відповідно: на 150518 млн. грн. (16,1 %) та на 370630 млн. грн. (41,7 %). У 2024 р. відповідно: на 132471 млн. грн. (12,2 %) та на 237207 млн. грн. (18,8 %). Це свідчить про те, що не зважаючи на військову агресію росії в Україні вітчизняна економіка країни все-таки розвивається.

Слід відзначити, що за підсумками 2021 року спостерігалися як абсолютні, так і структурні зміни у складі депозитних ресурсів: обсяги коштів суб'єктів господарювання вперше перевищили обсяги вкладів фізичних осіб. І ця тенденція продовжується протягом наступних досліджуваних років.

З початку 2022 року спостерігалися ознаки зростання ризиків ліквідності банків, що проявилось у зміні поведінки вкладників на тлі очікувань повномасштабної війни. Негативний інформаційний простір, насичений повідомленнями про ймовірний напад росії, спричинив поступовий відтік гривневих депозитів. У відповідь на ці процеси Національний банк України оперативно ухвалив низку рішень, спрямованих на стабілізацію депозитної діяльності та підтримку банківської системи:

- було запроваджено обмеження на зняття готівкових коштів у національній валюті для населення - не більше 100 тис. грн. на добу в межах України; водночас ліміт зняття готівки за кордоном поступово скорочено до 50 тис. грн. на місяць;

- на початковому етапі дії обмежень зняття валютних депозитів було заборонено, однак згодом дозволено їх часткове отримання - у межах еквівалента 100 тис. грн. на день;

- для запобігання можливим відпливам коштів домогосподарств Національний банк запровадив механізм бланкового рефінансування, встановивши його граничний обсяг на рівні 30 % від довоєнного обсягу депозитів фізичних осіб.

Також, Верховна Рада України ухвалила рішення про запровадження повної гарантії збереження банківських вкладів фізичних осіб на період дії воєнного стану та протягом трьох місяців після його завершення.

Важливим є аналітичне дослідження депозитних вкладень у розрізі валют і строків. Тому наступним етапом нашого дослідження буде аналіз депозитного портфелю українських банків в розрізі валют за період 2020-2024рр. (табл. 2.4-2.5).

Таблиця 2.4

Динаміка депозитного портфеля банків України за 2020-2022 роки в розрізі валют (млн. грн., %)*

Показники	Роки			Відхилення		Темп зростання	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021	2021/2020	2022/2021
Кошти суб'єктів господарювання							
у національній валюті	439740	557248	611351	117508	54103	26,7	9,7
в іноземній валюті	216757	211780	296244	-4977	84464	-2,3	39,9
Кошти фізичних осіб							
у національній валюті	397152	457185	592733	60033	135548	15,1	29,6
в іноземній валюті	277566	262233	333756	-15333	71523	-5,5	27,3
Усього коштів клієнтів							
у національній валюті	836892	1014433	1204084	177541	189651	21,2	18,7
в іноземній валюті	494323	474013	630000	-20310	155987	-4,1	32,9

*Джерело: офіційний сайт НБУ [35]

Таблиця 2.5

Динаміка депозитного портфеля банків України за 2022-2024 роки в розрізі валют (млн. грн., %)*

Показники	Роки			Відхилення		Темп зростання	
	2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023	2023/2022	2024/2023
Кошти суб'єктів господарювання							
у національній валюті	611351	917310	1088913	305959	171603	50,1	18,7
в іноземній валюті	296244	364031	425454	67787	61423	22,9	16,9
Кошти фізичних осіб							
у національній валюті	592733	711048	794495	118315	83447	20,0	11,7
в іноземній валюті	333756	367297	418280	33541	50983	10,1	13,9
Усього коштів клієнтів							
у національній валюті	1204084	1628358	1883408	424274	255050	35,2	15,7
в іноземній валюті	630000	731328	843734	101328	112406	16,1	15,4

*Джерело: офіційний сайт НБУ [35]

Як констатують дані табл. 2.4-2.5 зниження депозитів в іноземній валюті як суб'єктів господарювання, так фізичних осіб було тільки у 2021 р. порівняно з 2020 р., відповідно: на 2,3 % і 5,5 %. Причиною такої ситуації стали низькі відсоткові ставки за депозитами в іноземній валюті та негативний вплив воєнних подій. У другій половині 2022 року українським банкам вдалося стимулювати приріст валютних заощаджень населення

завдяки запровадженню тримісячних «конвертаційних депозитів». Цей інструмент дозволяв клієнтам купувати валюту за безготівковим курсом, який був на 3-6 грн. нижчим за ринковий обмінний курс.

Протягом досліджуваного періоду депозити в національній валюті переважають депозити в іноземній валюті як у суб'єктів господарювання, так і по фізичним особам.

Слід відзначити, що вищі процентні ставки встановлюються саме за депозитами в національній валюті, тоді як за вкладами в доларах США та євро вони є нижчими. Така різниця зумовлена підвищеними інфляційними та девальваційними очікуваннями стосовно гривні.

У поточних умовах діяльності фінансового сектору для банків з іноземним капіталом притаманна нерівновага між залученими депозитами та виданими кредитами в іноземній валюті. У зв'язку з цим вони часто встановлюють мінімальні або символічні відсоткові ставки за валютними депозитами, фактично стримуючи приплив нових коштів. Незважаючи на таку політику, обсяги валютних депозитів у цих банках залишаються стабільними або навіть зростають, адже для вкладників основним критерієм виступає не прибутковість, а надійність збереження капіталу. Водночас у банках з українським капіталом, попри привабливіші відсоткові ставки за депозитами у валюті, спостерігається тенденція до скорочення валютного кредитування.

Варто зазначити, що на ефективну дохідність валютних депозитів суттєво вплинуло рішення регулятора щодо підвищення нормативу обов'язкового резервування. Зокрема, для депозитів в іноземній валюті ця норма становить 10 %, тоді як для депозитів у національній валюті – 0 %. Крім того, після залучення валютних вкладів українські банки зобов'язані розміщувати на кореспондентському рахунку в НБУ 10 % від залученої суми в гривневому еквіваленті. Такі вимоги обмежують можливості банків ефективно використовувати залучені кошти, оскільки витрати на обслуговування валютних депозитів нерідко перевищують прибутки від їх

інвестування. Логіка Національного банку полягала в тому, щоб за допомогою цього механізму стимулювати зростання частки строкових депозитів населення.

«У квітні 2022 року Національний банк України впровадив новий механізм монетарного регулювання - тримісячні депозитні сертифікати зі ставкою 25 % річних. Цей інструмент, відомий як депсерф, у довоєнний період виконував для банків функцію збереження надлишкової ліквідності, тобто коштів, які залишалися після задоволення потреб у кредитуванні та інших інвестиціях. Прибутковість депозитних сертифікатів прямо корелює з рівнем облікової ставки центрального банку, проте зазвичай є на 1-2 процентні пункти нижчою.

Після введення воєнного стану в Україні кредитна активність банків практично припинилася, а інвестування в ОВДП втратило привабливість через дохідність, нижчу за рівень інфляції, що перевищив 20 %. За таких обставин депозитні сертифікати стали головним інструментом, який забезпечував суттєву частку прибутків банківської системи. Однак 15 вересня 2023 року Національний банк ухвалив рішення про зниження облікової ставки з 22 % до 20 %, що спричинило зменшення ставок за тримісячними депозитними сертифікатами. У результаті для банків участь у цьому інструменті стала менш вигідною, що стимулювало їх активніше конкурувати за клієнтів шляхом підвищення ставок за строковими депозитами» [28].

Ще одним обов'язковим етапом дослідження депозитного портфеля вітчизняних банків є аналіз депозитних вкладень у розрізі їх строковості. Отже проаналізуємо депозитний портфель українських банків в розрізі строків за період 2020-2024рр. (табл. 2.6-2.7).

Як свідчать дані табл. 2.6-2.7 за досліджуваний період у вітчизняних банках більшу частку складали депозити на вимогу, але з 2022 р. їхня питома вага скорочувалася. Строкові депозити теж з кожним роком зменшуються. Основними причинами такої ситуації є нестійкість фінансового ринку,

зростання інфляційних процесів і загальна невпевненість вкладників, пов'язана з пандемією та воєнними подіями, що стримує їх від довгострокового розміщення коштів.

Таблиця 2.6

Динаміка депозитного портфелю банків України за 2020-2022 роки в розрізі строковості депозитів (млн. грн., %)*

Показники	2020	2021	2022	Відхилення		Темп зростання	
				2021/2020	2022/2021	2021/2020	2022/2021
Кошти суб'єктів господарювання	1348130	1503909	1893851	155779	389942	11,6	25,9
на вимогу	805964	1007206	1371927	201242	364721	25,0	36,2
строкові	542166	496703	521924	-45463	31221	-8,4	5,1
Кошти фізичних осіб	730317	794152	1045731	63835	251579	8,7	31,7
на вимогу	378999	473242	711848	94243	238606	24,9	50,4
строкові	351318	320910	333883	-30408	12973	-8,7	4,0
Усього коштів клієнтів	2078447	2298061	2939582	219614	641521	10,6	27,9
на вимогу	1184963	1480448	2083775	295485	603327	24,9	40,8
строкові	893484	817613	855807	-75871	38194	-8,5	4,7

*Джерело: офіційний сайт НБУ [35]

Таблиця 2.7

Динаміка депозитного портфелю банків України за 2022-2024 роки в розрізі строковості депозитів (млн. грн., %)*

Показники	2022	2023	2024	Відхилення		Темп зростання	
				2023/2022	2024/2023	2023/2022	2024/2023
Кошти суб'єктів господарювання	1893851	2395074	2777686	501223	382612	25,9	16,0
на вимогу	1371927	1613424	1930807	241497	317383	17,6	19,7
строкові	521924	781650	846879	259726	65229	49,8	8,4
Кошти фізичних осіб	1045731	1228546	1381875	182515	153329	17,5	12,5
на вимогу	711848	788703	905760	76855	117057	10,8	14,8
строкові	333883	439843	476115	105960	46272	31,7	8,3
Усього коштів клієнтів	2939582	3623620	4159561	684038	535941	23,3	14,8
на вимогу	2083775	2402127	2836567	318352	434440	15,3	18,1
строкові	855807	1221493	1322994	365686	101501	42,7	8,3

*Джерело: офіційний сайт НБУ [35]

У сучасних умовах розвитку вітчизняного банківського сектору фізичні та юридичні особи можуть вільно визначати, у якому банку розмістити свої грошові ресурси. Такий вибір сприяє формуванню довіри до банківської установи та підвищенню її конкурентоспроможності на депозитному ринку.

Дослідивши депозитний портфель вітчизняних банків НБУ сформував рейтинги Топ-10 найбільших банків України за обсягом депозитів фізичних (рис. 1.1).

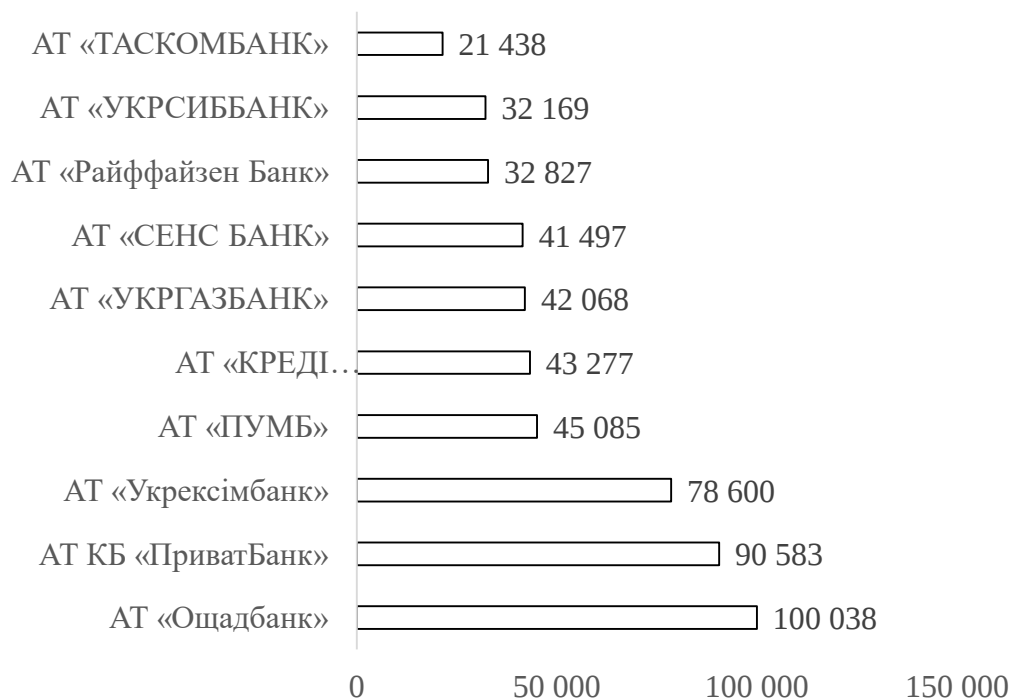

Рис. 1.1. Топ-10 банків України за обсягом депозитів станом на 01.01.2025 р., млн. грн. [35]

Отже, Топ-10 українських банків акумулювали 527582 млн. грн. або 88,4 % від загальної суми депозитів від 67 банків України [35].

Серед позитивних тенденцій депозитного ринку можна відзначити збільшення попиту на онлайн-послуги в періоди карантину та війни, що значно підвищило роль цифрових технологій у банківській сфері. Ще у жовтні 2020 року НБУ дозволив банкам відкривати рахунки дистанційно, використовуючи електронні паспорти. Це дало поштовх до розвитку швидких і зручних фінансових сервісів. У нинішніх умовах найбільших

успіхів у нарощуванні депозитної бази досягають ті банки, які зосередили увагу на інноваційних рішеннях і сучасних карткових продуктах.

Узагальнюючи результати аналізу, можна дійти висновку, що в період 2020-2024 років основними тенденціями банків на депозитному ринку були зростання частки депозитів на вимогу та збільшення обсягів вкладів у національній валюті. Такі процеси зумовлені вищими відсотковими ставками за гривневими депозитами, зростанням довіри до банківської системи та поступовим підвищенням дохідності депозитних продуктів. Проте під впливом зовнішніх економічних і політичних факторів спостерігалось звуження спектра депозитних пропозицій, а також переорієнтація вкладників на короткострокові депозити, що може негативно позначитися на стійкості ресурсної бази банків у майбутньому.

Таким чином на сучасному етапі розвитку фінансової системи українські банки зазнають ускладнень у процесі формування депозитної ресурсної бази. Основною причиною цього є прагнення населення та бізнесу зберігати свої заощадження у максимально ліквідній формі - поза межами банківської системи. Така тенденція пояснюється підвищеним рівнем економічної та політичної невизначеності, спричиненої повномасштабною війною росії проти України.

2.2. Оцінка динаміки та структури депозитних вкладень АТ КБ «ПриватБанк»

Ринок депозитних ресурсів характеризується високою мінливістю, що зумовлюється дією широкого спектра економічних, правових та інституційних факторів. До основних детермінант таких змін належать коригування нормативно-правової бази, трансформація депозитної політики окремих банків, а також коливання облікової ставки, яку встановлює Національний банк України. Враховуючи ці тенденції, систематичний аналіз результатів діяльності банку у сфері депозитних операцій стає ключовим

інструментом для визначення ефективних напрямів його стратегічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності на фінансовому ринку.

Фінансові ресурси, залучені банками, становлять фундамент їхньої ресурсної бази, основну частину якої формують депозити населення та суб'єктів підприємницької діяльності. Проведення таких операцій має на меті забезпечення банків необхідними грошовими ресурсами для реалізації активних операцій і підтримання стабільного рівня ліквідності. Упродовж останніх десяти років динаміка залучення депозитних коштів характеризувалася переважно зростаючими тенденціями, однак їх темпи залишалися помірними через втрату довіри вкладників до банківського сектору, спричинену економічною та політичною нестабільністю. Відтак у сучасних умовах особлива увага приділяється дослідженню ролі депозитних ресурсів у структурі банківського капіталу та їх впливу на фінансову стійкість банківської системи [13].

Дослідження депозитних операцій банку проводиться з метою оцінювання ефективності формування його ресурсної бази та пошуку оптимальних шляхів удосконалення структури депозитного портфеля. Такий аналіз орієнтований передусім на досягнення двох ключових завдань: зменшення середньої вартості залучених фінансових ресурсів і забезпечення їх максимальної стабільності та надійності, що є визначальними чинниками фінансової стійкості банківської установи. Згідно з трактуванням, наведеним Національним банком України, зобов'язання банку — це вимоги до його активів, які передбачають необхідність сплати певної суми грошових коштів у визначений термін у майбутньому [26].

Отже, з метою виконання завдань, визначених у межах даного дослідження, необхідним є проведення аналізу поточного стану депозитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк». У цьому контексті доцільно дослідити динаміку зобов'язань Банку за період 2020–2024 роки, що здійснимо в табл. 2.8 із детальним розглядом основних складових, які мають найбільший вплив на формування його ресурсної бази.

Як свідчать дані табл. 2.8 основною базою для формування зобов'язань «Приватбанк» за досліджувані роки є кошти клієнтів, зростання обсягів зобов'язань Банку констатує нам про ріст депозитних ресурсів. Отже, незважаючи на всі економічні та політичні явища в країні, Банк здатен підтримувати довіру клієнтів, проте свої депозити в Банку клієнти розміщують здебільшого на короткі терміни.

Таблиця 2.8

Динаміка та структура зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк»
в 2020-2024 роках (млн. грн.)*

Показники	2020	2021	2022	2023	2024	Структура, %				
						2020	2021	2022	2023	2024
Кошти клієнтів	312568	325019	471863	555371	621397	94,8	97,2	97,8	93,3	93,8
Інші залучені кошти	19	3	128	2630	6199	0,01	0,001	0,03	0,4	0,9
Поточні податкові зобов'язання	9	12	3	25791	21560	0,003	0,004	0,001	4,3	3,3
Інші фінансові зобов'язання	4053	3824	2647	3059	4104	1,2	1,1	0,6	0,5	0,6
Забезпечення	10687	3651	5804	5438	6013	3,2	10,9	1,2	0,9	0,9
Інші не фінансові зобов'язання	2103	1803	2274	2750	2887	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4
Усього зобов'язання	329586	334470	482719	595036	662160	100,0	100,	100,0	100,0	100,0

*Джерело: офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк» [36]

Як ми зазначали раніше, АТ КБ «ПриватБанк» - це другий вітчизняний банк за обсягом залучених депозитів. У межах дослідження депозитної політики банку важливим аналітичним напрямом є оцінка структури депозитних вкладень. Такий аналіз дозволяє визначити рівень диверсифікації та стійкості ресурсної бази, а також прогнозувати потребу в ліквідних активах, необхідних для своєчасного виконання банком своїх зобов'язань за депозитами й отриманими кредитами. Значну частку залучених коштів традиційно становлять депозити клієнтів, які формують основу фінансової

стабільності установи та виступають ключовим джерелом забезпечення її надійності на ринку банківських послуг.

Отже, проаналізуємо структуру та динаміку депозитних вкладень досліджуваного банку, у розрізі суб'єктів депозитних операцій за 2020-2014 рр. (табл. 2.9-2.10).

Таблиця 2.9

Структура обсягів депозитних вкладень АТ КБ «ПриватБанк» у розрізі суб'єктів за 2020-2024 рр. (млн. грн., %)*

Депозит	2020	2021	2022	2023	2024
Усього коштів клієнтів	312568	325019	471863	555371	621397
Кошти фізичних осіб	227703	229350	340332	396512	446600
Кошти юридичних осіб	84609	95427	130924	158016	173545
Кошти державних організацій	256	242	607	843	1252
Питома вага коштів фізичних осіб	72,9	70,6	72,1	71,4	71,9
Питома вага коштів юридичних осіб	27,1	20,1	27,8	28,5	27,9
Питома вага коштів державних організацій	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2

*Джерело: офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк» [36]

Таблиця 2.10

Темп зростання депозитних вкладень АТ КБ «ПриватБанк» за 2020-2024 рр. (%)*

Депозит	2021/2020	2022/2021	2023/2022	2024/2023
Усього коштів клієнтів	104,0	145,2	117,7	111,9
Кошти фізичних осіб	100,7	148,4	116,5	112,6
Кошти юридичних осіб	112,8	137,2	120,7	109,8
Кошти державних організацій	94,5	250,8	138,9	148,5

*Джерело: офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк» [36]

Як констатують дані табл. 2.9-2.10, більша питома вага депозитів АТ КБ «Приватбанк» – це депозити фізичних осіб, так у 2024 р. ця частка склала 71,9 %. Найменша їх частка була у 2021 р. (70,6 %).

Розраховані дані табл. 2.10 констатують нам, що у розрізі суб'єктів депозитних операцій за 2020-2024 рр., спостерігається така динаміка:

- темп росту депозитних вкладень склав у 2024 р. 111,9 %, але він знизився на 5,8 % відносно 2023 року;

- темп росту депозитних вкладень фізичних осіб у 2024 р. склав 112,6 %, але він теж знизився на 3,9 % відносно 2023 року;

- темп росту депозитних вкладень юридичних осіб у 2024 р. склав 109,8 %, але він теж знизився на 10,9 % відносно 2023 року.

Таке зниження обсягів депозитних вкладень можна пояснити зростанням рівня невизначеності серед клієнтів, що виникла внаслідок запровадження карантинних заходів і загострення економічної кризи, спричиненої пандемією COVID-19 та військовою агресією росії.. Крім того, протягом 2020-2023 рр. спостерігалось поступове багаторазове зменшення процентних ставок за депозитами у всіх валютах, що знизило привабливість розміщення коштів у банківських установах.

Наступним етапом нашого дослідження є аналіз депозитних вкладень за строковістю вкладання (табл. 2.11-2.12).

Таблиця 2.11

Динаміка депозитних вкладень АТ КБ «ПриватБанк» за ознакою строковості за 2020-2024 рр. (млн. грн.)*

Депозит	2020	2021	2022	2023	2024	Відхилення (+, -)			
						2021/2020	2022/2021	2023/2022	2024/2023
Усього коштів клієнтів	312568	325019	471863	555371	621397	12451	146844	83508	66026
строкові	117078	100583	102761	88734	94193	-16495	2178	-14027	5459
до запитання/по точні рахунки	195490	224436	369102	466619	527204	28946	144666	97517	60585
Кошти фізичних осіб	227703	229350	340332	396512	446600	1647	110982	56180	50088
строкові	102374	88128	88584	76075	79503	-14246	456	-12509	3428
до запитання/по точні рахунки	125329	141222	251748	320437	367097	15893	110526	68689	46660
Кошти юридичних осіб	84609	95427	130924	158016	173545	10818	35497	27092	15529

строкові	14704	12455	14177	12677	14690	-2249	1722	-1500	2013
до запитання/поточні рахунки	69905	82972	116747	145339	158855	13067	33775	28592	13516
Кошти державних організацій (поточні рахунки)	256	242	607	843	1252	-14	365	236	409

*Джерело: офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк» [36]

Таблиця 2.12

Темп зростання депозитних вкладень АТ КБ «ПриватБанк» за ознакою строковості за 2020-2024 рр. (%)*

Депозит	2021/2020	2022/2021	2023/2022	2024/2023
Усього коштів клієнтів	104,0	145,2	117,7	111,9
строкові	85,9	102,2	86,4	106,2
до запитання/поточні рахунки	114,8	164,5	126,4	113,0
Кошти фізичних осіб	100,7	148,4	116,5	112,6
строкові	86,1	100,5	85,9	104,5
до запитання/поточні рахунки	112,7	178,3	127,3	114,6
Кошти юридичних осіб	112,8	137,2	120,7	109,8
строкові	84,7	113,8	89,4	115,9
до запитання/поточні рахунки	118,7	140,7	124,5	109,3
Кошти державних організацій (поточні рахунки)	94,5	250,8	138,9	148,5

*Джерело: офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк» [36]

Як констатують дані табл. 2.10-2.11 в депозитному портфелі АТ КБ «ПриватБанк» протягом досліджуваного періоду як по фізичним особам, так і по юридичним найбільшу питому вагу займають кошти до запитання та на поточних рахунках, але темпи їх зростання з 2022 року знижуються. Строкові кошти протягом 2020-2024 рр. мали тенденцію до коливання, так темпи їх зростання знизилися у 2021 р. та 2023 р. Це пояснюється тим, що карантинні заходи та воєнні події 2021-2022 років суттєво вплинули на поведінку вкладників. У цей період спостерігалася тенденція до зменшення обсягів строкових депозитів, оскільки громадяни спрямовували кошти на поточні рахунки або вилучали їх для зберігання у готівковій чи валютній формі.

Підвищений рівень невизначеності на фінансовому ринку зумовив зростання питомої ваги депозитів на вимогу у структурі депозитного портфеля банків.

Строкові депозити, незважаючи на їх відносно високу вартість для банків, залишаються надійним та прогнозованим інструментом залучення коштів. Водночас депозити на вимогу відрізняються нижчою ціною залучення, але характеризуються значною волатильністю та нестійкістю.

Завершимо наше дослідження депозитних вкладень аналізом депозитного портфеля АТ КБ «Приватбанк», який включає в себе розрахунок показників ефективності використання депозитних ресурсів (табл. 2.13).

Розподіл коштів клієнтів АТ КБ «Приватбанк» за галузями вітчизняної економіки наступний: фізичні особи займають - 72 %; сфера послуг – 10 %; торгівля – 7-8 %; виробництво – 7 %; сільське господарство, транспорт та зв'язок, машинобудування по 1% [36].

Отже велика кількість галузей вітчизняної економіки зацікавлені у розміщенні власних коштів у банківських установах. Причиною цього є наявність у банку різноманітних депозитних пропозицій, розроблених для різних груп клієнтів, зокрема для приватних осіб, підприємців малого й середнього бізнесу та корпоративного сектору.

Дані табл. 2.12 констатують нам, що:

- коефіцієнт депозитної бази АТ КБ «Приватбанк» за досліджувані роки коливався від 97,8 % у 2022 р. до 93,8 % у 2024 р. Але Банк протягом даного періоду проводив досить ефективну депозитну політику. Зниження даного коефіцієнту у 2023 р. пояснюється негативним впливом воєнного стану на розвиток вітчизняного депозитного ринку;

- коефіцієнт поточної депозитної бази використовується для оцінки співвідношення поточних депозитів до загальної суми залучених коштів банку. Упродовж аналізованого періоду цей коефіцієнт демонстрував поступове зростання, що підтверджує тенденцію до збільшення частки депозитів на вимогу у структурі залучених фінансових ресурсів Банку;

Таблиця 2.13

Динаміка коефіцієнтів ефективності депозитного портфеля
АТ КБ «Приватбанк» за 2020-2024 роки

Коефіцієнт	Формула	2020	2021	2022	2023	2024	Відхилення			
							2021/2020	2022/2021	2023/2022	2024/2023
Коефіцієнт депозитної бази	$K_{дб} = Д / ЗК \ 100\%$ Д- депозитні кошти клієнтів; ЗК – залучені кошти банку	94,8	97,2	97,8	93,3	93,8	2,4	0,6	-4,5	0,5
Коефіцієнт поточної депозитної бази	$K_{пд} = Дп / ЗК$, де Дп – поточні депозити	59,3	67,1	76,5	78,4	79,6	7,8	9,4	1,9	1,2
Коефіцієнт строкової депозитної бази	$K_{сд} = Дс / ЗК$, де Дс – строкові депозити	35,5	30,1	21,3	14,9	14,2	-5,4	-8,8	-6,4	-0,7
Коефіцієнт співвідношення коштів фізичних і юридичних осіб	$K_{с} = Дф / Дю$, Дф – депозити фізичних осіб, Дю – депозити юридичних осіб	2,7	2,4	2,6	2,5	2,6	-0,3	0,2	-0,1	0,1
Крос-коефіцієнт	$K_{к} = З / К$ З – сумарні зобов'язання; К – робочі активи (кредити)	1,4	1,4	1,9	2,2	2,3	-	0,5	0,3	0,1
Коефіцієнт використання депозитних коштів	$K_{з} = Д / К \ 100\%$, К – кредити	1,3	1,3	1,9	2,0	2,2	-	0,6	0,1	0,2
Ефективність операцій з процентними коштами	$K_{ео} = ПД / ПВ$ ПД – процентні доходи; ПВ – процентні витрати. Не менше 3	2,8	5,5	14,3	10,0	7,3	2,7	8,8	-4,3	-2,7

- коефіцієнт строкової депозитної бази характеризує питому вагу строкових депозитів у структурі залучених коштів банку. Вищі значення цього коефіцієнта свідчать про більшу стабільність ресурсної бази, оскільки такі депозити дозволяють банку інвестувати в довгострокові активи. Однак, у нинішніх умовах воєнних дій та економічної нестабільності, як населення, так і підприємства уникають довгострокового розміщення заощаджень, обираючи короткі терміни. Це призвело до зниження показника з 35,5 в.п. у 2020 р. до 14,2 в.п. у 2024 р. у АТ КБ «ПриватБанк», що пояснюється скороченням частки строкових вкладів серед усіх категорій клієнтів;

- коефіцієнт співвідношення коштів фізичних та юридичних осіб демонструє нам активність АТ КБ «Приватбанк» у залученні депозитів від населення, а також є індикатором рівня довіри громадян до даної фінансової установи;

- показник крос-коефіцієнта характеризує співвідношення всіх зобов'язань банку до обсягу його працюючих активів, що дає змогу оцінити, наскільки залучені ресурси забезпечені активними операціями. Підвищення значення цього коефіцієнта є сприятливим фактором, який відображає ефективність реалізації депозитної політики банківської установи;

- одним із ключових показників, що застосовується під час аналізу ефективності депозитних ресурсів, є коефіцієнт використання депозитів. Його значення важливе для підтримання ліквідності банку, адже воно відображає оптимальність співвідношення між кредитами та депозитами за окремими сегментами, строками й обсягами. Даний коефіцієнт показує, яку частину депозитних коштів АТ КБ «ПриватБанк» розміщено у кредитному портфелі. Протягом 2020–2024 рр. показник мав тенденцію до зростання, що свідчить про збільшення частки депозитів, використаних у кредитуванні, – позитивне явище, оскільки кредитні операції приносять банку найбільший дохід. Таким чином, депозитна база банку у цей період використовувалася досить раціонально;

- протягом аналізованого періоду показник ефективності процентних операцій АТ КБ «ПриватБанк», що характеризує рівень покриття процентних витрат отриманими доходами, стабільно перевищував нормативне значення. Така тенденція вказує на ефективне використання залучених коштів і забезпечення суттєвого фінансового результату.

Якщо проаналізувати склад депозитного портфеля юридичних і фізичних осіб АТ КБ «ПриватБанк», то можна зробити висновок, що на даний поточний час клієнтам пропонуються такі види депозити, це:

- для фізичних осіб: «Стандарт», «Джуніор», «Слава Героям», «Приват-вклад», «Конверти», «Скарбничка»;
- для юридичних осіб – «Тижневий плюс», «Строковий депозит», «Поточний депозит» (дод. Б і В).

Отже, у депозитній діяльності АТ КБ «ПриватБанк» представлений широкий спектр продуктів, спрямованих на задоволення потреб як фізичних, так і юридичних осіб. Банк пропонує гнучкі умови розміщення коштів - різні відсоткові ставки, терміни дії договорів та додаткові опції, що забезпечують можливість індивідуального підходу до кожного клієнта. Операції з депозитами можна здійснювати як у відділеннях, так і дистанційно за допомогою інтернет-банкінгу, який дозволяє відкривати, поповнювати, продовжувати депозити, а також контролювати стан рахунків у зручному форматі.

Підсумовуючи, слід зазначити, що АТ КБ «ПриватБанк» демонструє ефективність своєї депозитної політики, що виражається у здатності залучати необхідний обсяг ресурсів від фізичних і юридичних осіб для їх подальшого розміщення у ліквідні активи з метою отримання запланованого фінансового результату. При цьому банк зосереджує увагу на формуванні депозитної політики, яка забезпечує баланс інтересів між банком і клієнтами.

2.3. Розвиток депозитної діяльності в умовах цифровізації банківського сектору

Банки змушені діяти оперативно, щоб забезпечити безпеку персоналу, модернізувати свою діяльність і надавати клієнтам послуги у нових, більш ефективних формах.

1. Активний прогрес у сфері програмного забезпечення, який уже спричинив значні зміни в різних індустріях, продовжує радикально змінювати фінансову сферу.

2. Цифрова стратегія банку має охоплювати новітні технологічні рішення, здатні підвищити цінність послуг як для фінансової установи, так і для її споживачів.

3. Перспективи цифрової трансформації банківської сфери є надзвичайно значними - очікується, що цей процес докорінно змінить образ традиційних банків і розширить спектр послуг для клієнтів.

Попри те, що розвиток програмного забезпечення вже суттєво вплинув на багато галузей економіки, зробивши деякі з них застарілими, він і надалі активно змінює фінансову індустрію. У банківському секторі процес цифрової трансформації вже розпочався, про що свідчить поява таких інновацій, як цілодобовий онлайн-банкінг і миттєві платежі.

Сучасний етап розвитку фінансового сектору характеризується появою великої кількості технологій, що можуть істотно підтримати процес цифрової трансформації банків. Успішна стратегія цифрових змін повинна базуватися на впровадженні інновацій, які створюють максимальну цінність для банку та його клієнтів. Серед основних технологічних трендів можна виділити наступні:

Штучний інтелект. У банківському секторі ШІ застосовується у вигляді чат-ботів і цифрових помічників, які автоматизують процес обслуговування клієнтів, відповідаючи на запитання та виконуючи необхідні транзакції. Також штучний інтелект активно використовується для обробки великих

обсягів даних з метою підвищення безпеки - наприклад, для оперативного виявлення операцій, пов'язаних із відмиванням коштів.

Блокчейн. Застосування блокчейн-технологій у банківській сфері відкриває нові можливості для підвищення прозорості, безпеки та точності фінансових операцій. Використання цієї технології дає змогу уникнути залучення посередників, що сприяє зміцненню довіри клієнтів і зниженню операційних ризиків. Перехід до децентралізованих систем зберігання даних на основі блокчейну може суттєво покращити рівень захисту інформації та активів [44].

Інтернет речей. Використання технологій IoT у банківській сфері дозволяє здійснювати оперативний аналіз даних, що сприяє створенню персоналізованих фінансових продуктів і підвищенню якості клієнтського обслуговування. Носимі пристрої забезпечують можливість зручних безконтактних платежів, а біометричні сенсори, інтегровані в систему, підвищують рівень безпеки під час аутентифікації користувачів. Крім того, Інтернет речей може бути ефективним інструментом для управління ризиками та моніторингу операцій.

Хмарні технології. Застосування хмарних обчислень у банківській сфері дозволяє підвищити ефективність роботи, забезпечуючи гнучкість, масштабованість і швидкий доступ до інноваційних сервісів. Вони сприяють оптимізації операцій, підвищенню продуктивності та оперативному наданню фінансових продуктів клієнтам. У поєднанні з технологіями Інтернету речей хмарні рішення можуть стати важливим інструментом управління ризиками та забезпечення безпечного інформаційного простору [51].

Таким чином, процес цифрової трансформації банківської системи сприятиме впровадженню інновацій, які змінять традиційне уявлення про банківську діяльність. Сучасні технології створюють нові можливості для банків та їхніх клієнтів, підвищуючи рівень прозорості, забезпечуючи надійний захист персональних даних і надаючи зручний доступ до фінансових послуг у будь-який час [48].

Хоча цифровізація приносить значні переваги для банківської галузі, інвестиційний банкінг водночас зіштовхується з певними труднощами в умовах сучасного фінансового середовища. Цей вид банківської діяльності не передбачає залучення депозитів, а зосереджується на посередницьких функціях між покупцями та продавцями фінансових активів, забезпечуючи високий рівень захисту інформації.

Активне впровадження цифрових рішень у банківській діяльності сприяє зростанню прозорості інформаційних потоків, усуненню проміжних ланок у фінансових операціях і появі нових способів доступу до фінансових та аналітичних даних. Такі зміни знижують собівартість операцій і підвищують швидкість проведення транзакцій. У майбутньому традиційні інвестиційні банки можуть бути замінені децентралізованими спільнотами інвесторів, що діють на єдиних цифрових платформах. Розвиток фінтех-сектору, спрощення виходу на ринок і процес дезінтермедіації створюють значні загрози для традиційної моделі інвестиційного банкінгу.

З метою збереження конкурентних позицій у сучасному цифровому середовищі інвестиційні банки мають переосмислити підходи до використання наявних даних і професійних компетенцій у цифровому просторі [15].

Попри те, що роздрібні банки мають більше можливостей для цифрового розвитку, ніж інвестиційні, процес їх цифрової трансформації залишається складним і ресурсомістким. Ключовим чинником успіху є формування клієнтоорієнтованої стратегії. Використання накопичених банками даних може стати основою для впровадження інноваційних рішень і послуг, спрямованих на повне задоволення потреб клієнтів.

Технології на зразок блокчейну та штучного інтелекту мають потенціал стати ключовими факторами конкурентоспроможності банків у протистоянні з фінтех-компаніями, цифровими банками та нефінансовими платформами, які надають клієнтам більш гнучкі й персоналізовані послуги. Використання таких інновацій сприяє автоматизації ручних процесів, підвищуючи

ефективність обслуговування та рівень задоволення клієнтів. Комбінація AI та IoT дозволяє банкам глибше аналізувати персональні дані споживачів і формувати індивідуальні пропозиції, адаптовані до їхніх потреб.

Для роздрібних банків однією з основних проблем у процесі цифровізації є забезпечення належного рівня технічної експертизи, що передбачає пошук висококваліфікованих фахівців або створення внутрішнього IT-відділу. Проте завдяки використанню спеціалізованих платформ та аутсорсингових рішень цю проблему можливо мінімізувати [15].

Процес цифрової трансформації у банківському секторі створює нові можливості для всіх учасників фінансового ринку - від приватних клієнтів і малих підприємств до великих корпоративних структур і самих банківських організацій. Реалізація ефективної стратегії цифровізації та безперервне вдосконалення внутрішніх процесів здатні забезпечити значні конкурентні переваги:

- Зручність. Цифрові технології забезпечують постійний доступ до особистих і корпоративних рахунків через будь-який пристрій із підключенням до мережі Інтернет. Це суттєво підвищує комфорт користування банківськими послугами, адже клієнти можуть у режимі реального часу контролювати залишок коштів і самостійно змінювати дані у своєму профілі (наприклад, оновлювати контактну інформацію). Додатковою перевагою є можливість отримання чеків у електронному форматі без необхідності відвідування банку [19].

- Сервіс 24/7. Сучасні цифрові рішення забезпечують постійний доступ до банківських послуг у режимі 24/7 протягом усього року. Це усуває необхідність особистого відвідування банку та очікування його робочих годин для виконання фінансових операцій. Така безперервна доступність є важливою конкурентною перевагою онлайн-банкінгу.

- Економія часу. Використання онлайн-банкінгу дозволяє клієнтам істотно зменшити часові витрати, адже доступ до рахунків можливий дистанційно - із дому чи будь-якого іншого місця. Завдяки цьому фінансові

операції, які раніше вимагали відвідування банку та значного часу очікування, тепер здійснюються швидко та зручно через мережу Інтернет.

- Автоматизовані перекази. Прямі або цифрові банки забезпечують можливість виконання великої кількості автоматизованих транзакцій, включаючи зарахування заробітної плати чи автоматичну оплату рахунків. Такі операції здійснюються без додаткових комісій і можуть проводитися навіть між різними фінансовими організаціями [20].

- Оптимізоване управління рахунками. Керування онлайн-рахунками є більш зручним і гнучким у порівнянні з традиційними методами. Незважаючи на необхідність надання більшої кількості персональної інформації, користувачі можуть самостійно редагувати свої дані або отримувати допомогу через цифрові канали підтримки. При цьому система автоматично зберігає реквізити отримувачів платежів, що дозволяє уникнути повторного введення інформації при майбутніх транзакціях.

Незважаючи на очевидні переваги, які значно підвищують ефективність діяльності, процес упровадження цифрових рішень супроводжується низкою недоліків. Основні з них розглянемо далі:

- Кібербезпека. Захист інформаційних систем є одним із найактуальніших питань для банків та інших фінансових організацій. Попри використання складних програмних засобів безпеки, існує ймовірність кібератак, фішингу або злому облікових записів, що створює потенційні загрози для клієнтів і установ.

- Обмеження у наданні послуг. Попри активний розвиток цифрових технологій, не всі банки мають можливість надавати повний перелік послуг у дистанційному форматі. Окремі види операцій, зокрема ті, що потребують додаткової ідентифікації чи підпису документів, усе ще здійснюються безпосередньо у відділеннях [20].

- Банківські угоди. Деякі складні фінансові операції все ще потребують фізичного відвідування банку. Окрім цього, не всі онлайн-банки підтримують

виконання міжнародних платежів, що обмежує їхні можливості у глобальних фінансових операціях.

Недоліки цифрових банківських технологій мають обмежений характер і з розвитком інновацій поступово втрачають актуальність. Переваги ж цифровізації суттєво переважають - вони сприяють оптимізації щоденних операцій, скороченню витрат, економії часу клієнтів та підвищенню якості наданих послуг.

Ключові виклики процесу цифровізації банківської діяльності [10].

Перспективи цифрової трансформації банківської системи є багатообіцяльними - очікується, що вона суттєво змінить модель функціонування традиційних банків і сприятиме розширенню клієнтських можливостей. Однак сьогодні банки зіштовхуються з рядом складних завдань, подолання яких потребує часу та інвестицій.

Зростання конкуренції з боку нефінансових гравців. Технологічні компанії активно інтегруються у фінансову сферу. Зокрема, *Amazon* розробляє власні фінансові сервіси, а *Facebook* дозволяє користувачам здійснювати прямі перекази коштів без участі банків. Це створює серйозну конкуренцію для традиційних установ. Однак завдяки суворому регулюванню банки зберігають вищий рівень безпеки, що зумовлює необхідність пришвидшення їх цифрової трансформації.

Цифрові платежі. Частина банків не має можливості повноцінно підтримувати онлайн-, мобільні чи безконтактні платежі. Це пояснюється браком технологічних ресурсів, кваліфікованих кадрів і належно захищених платформ. Як наслідок, фінансовим установам важко конкурувати з глобальними постачальниками цифрових платіжних послуг, такими як *Apple Pay* та *PayPal*.

Проблеми технологічного розвитку. Сучасні банківські системи, що працюють в онлайн-форматі, мають безперервно оновлюватися й адаптуватися до нових вимог кіберзахисту. Безпека інформаційних систем є одним із найважливіших питань, які потребують постійної уваги керівництва

банків. Для ефективного реагування на технологічні виклики фінансовим установам необхідно розробляти комплексні стратегії, обирати надійні цифрові рішення та залучати висококваліфікованих спеціалістів, здатних реалізовувати ці ініціативи на практиці.

Цифрова трансформація має тривалий, майже безперервний характер, адже зі швидким розвитком технологій банківські системи потребують постійного оновлення. Інновації стимулюють появу нових сервісів і продуктів, що, у свою чергу, зумовлює необхідність їх подальшого вдосконалення та технічної підтримки [14].

Цифровізація банківського сектору суттєво трансформувала процес формування депозитних вкладень.

По-перше, розвиток інтернет- та мобільного банкінгу спростив доступ клієнтів до банківських послуг, зробивши відкриття депозитів швидким і зручним. Це сприяло зростанню кількості депозитів, особливо серед молодших вікових груп, які активно користуються цифровими технологіями.

По-друге, завдяки цифровим платформам банки отримали можливість персоналізувати депозитні продукти - наприклад, пропонувати індивідуальні ставки або бонуси через мобільний застосунок, що підвищує лояльність клієнтів.

По-третє, цифровізація сприяє зростанню конкуренції між банками, оскільки клієнти можуть легко порівнювати умови депозитів онлайн. Це змушує банки оптимізувати процентні ставки й покращувати якість сервісу. Крім того, завдяки цифровим технологіям банки мають можливість оперативно аналізувати поведінку вкладників, прогнозувати відтік або приплив коштів та управляти ліквідністю ефективніше.

Отже, цифровізація позитивно впливає на формування депозитних вкладень, підвищуючи доступність, привабливість і гнучкість депозитних продуктів, водночас змінюючи підхід банків до управління клієнтськими коштами.

Висновки до другого розділу

Провівши дослідження розділу «Аналітичні засади формування депозитних вкладень банків в Україні (на прикладі АТКБ «ПриватБанк»)» можна зробити наступні висновки практичного характеру:

1. Понад 90 % потреб банків у фінансових ресурсах для проведення активних операцій, зокрема кредитних, забезпечуються за рахунок залучених коштів. Їх значення для діяльності банківської системи є надзвичайно вагомим. Банківські установи, акумулюючи тимчасово вільні кошти клієнтів на ринку кредитних ресурсів, спрямовують їх на задоволення потреб економіки в оборотному капіталі, перетворюючи заощадження на інвестиційний ресурс і забезпечуючи фізичним і юридичним особам можливості кредитування.

2. За досліджуваний період депозитний портфель банківської системи України мав тенденцію до постійного зростання, що характерно як для юридичних, так і для фізичних осіб.

3. В період з 2020-2024 років основними тенденціями на депозитному ринку були зростання частки депозитів на вимогу та збільшення обсягів вкладів у національній валюті. Такі процеси зумовлені вищими відсотковими ставками за гривневими депозитами, зростанням довіри до банківської системи та поступовим підвищенням дохідності депозитних продуктів. Проте під впливом зовнішніх економічних і політичних факторів спостерігалось звуження спектра депозитних пропозицій, а також переорієнтація вкладників на короткострокові депозити, що може негативно позначитися на стійкості ресурсної бази банків у майбутньому.

4. Серед позитивних тенденцій депозитного ринку можна відзначити збільшення попиту на онлайн-послуги в періоди карантину та війни, що значно підвищило роль цифрових технологій у банківській сфері.

5. АТ КБ «ПриватБанк» демонструє ефективність своєї депозитної політики, що виражається у здатності залучати необхідний обсяг ресурсів від

фізичних і юридичних осіб для їх подальшого розміщення у ліквідні активи з метою отримання запланованого фінансового результату. При цьому банк зосереджує увагу на формуванні депозитної політики, яка забезпечує баланс інтересів між банком і клієнтами.

6. Цифрова трансформація має тривалий, майже безперервний характер, адже зі швидким розвитком технологій банківські системи потребують постійного оновлення. Інновації стимулюють появу нових сервісів і продуктів, що, у свою чергу, зумовлює необхідність їх подальшого вдосконалення та технічної підтримки.

7. Для підвищення результативності діяльності АТ КБ «ПриватБанк» у сфері залучення заощаджень населення та суб'єктів господарювання необхідно систематично здійснювати аналіз ефективності існуючих механізмів формування депозитної бази та впроваджувати інноваційні підходи до управління цим напрямом. Подальший розвиток депозитних операцій потребує удосконалення діючих фінансових інструментів, методів стимулювання клієнтів і розроблення нових моделей організації депозитної політики.

Дослідження структури депозитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» дало змогу зробити висновок, що зниження ризику відтоку клієнтських коштів, підтримання конкурентоспроможності та розширення частки установи на ринку вкладів можливе передусім за рахунок утримання наявної клієнтської бази й запровадження більш гнучких умов обслуговування депозитних продуктів.

Застосування такої стратегії сприятиме підвищенню рівня довіри населення та бізнес-середовища до банку, що, у свою чергу, забезпечить нарощування стабільних залучених ресурсів і дозволить ефективно спрямовувати їх на фінансування регіональних програм економічного розвитку.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ В УПРАВЛІННІ ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНИХ ВКЛАДЕНЬ БАНКІВ

3.1. Визначення актуальних проблем при формуванні депозитних вкладень

В умовах сучасного етапу розвитку національної економіки особливої актуальності набуває проблема формування ефективної системи управління депозитними ресурсами банківських установ. Це зумовлено тим, що масштаби їхньої діяльності, які визначаються структурою та обсягом активних операцій, безпосередньо залежать від сукупності залучених ресурсів, насамперед - депозитних коштів. Процес управління депозитними операціями доцільно розглядати як цілеспрямовану діяльність щодо розроблення та реалізації депозитної політики банку, спрямованої на досягнення стратегічних і тактичних цілей. Така діяльність передбачає застосування відповідних методів, інструментів і функцій управління, що забезпечують формування достатньої ресурсної бази для проведення активних операцій, орієнтованих на отримання прибутку [34].

Серед пріоритетних напрямів удосконалення депозитної політики банківських установ важливе місце посідає формування ефективних інструментів стимулювання клієнтів до розміщення та збереження коштів на депозитних рахунках. Депозитні ресурси становлять одну з ключових складових пасивів банку та виступають основним джерелом формування фінансових ресурсів, що використовуються для кредитних та інвестиційних операцій. Однак у сучасних економічних умовах на процес залучення депозитів істотно впливають такі чинники, як низький рівень процентних ставок і наявність альтернативних напрямів інвестування, що зумовлює зниження зацікавленості клієнтів у зберіганні коштів у банківській системі.

Одним із найефективніших інструментів стимулювання клієнтів до розміщення коштів на депозитах є запровадження привабливих умов

обслуговування депозитних операцій. До таких заходів можна віднести підвищення процентних ставок за вкладами, надання додаткових бонусів чи пільгових умов для вкладників із великими сумами депозитів, а також розроблення спеціальних програм для нових клієнтів. Застосування подібних методів сприяє не лише утриманню наявних клієнтів, але й залученню нових, зацікавлених у більш вигідному розміщенні своїх фінансових ресурсів у банку.

Зміна рівня відсоткових ставок має неоднозначний вплив на діяльність банківських установ. Зниження ставок, як правило, зменшує привабливість депозитних продуктів для вкладників, що може негативно позначитися на обсягах залучення нових клієнтів. Водночас підвищення процентних ставок сприяє зростанню інтересу клієнтів до депозитів і розширенню ринкової частки банку, однак водночас призводить до збільшення витрат на сплату відсотків. Отже, для забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стабільності банку необхідно дотримуватися оптимального балансу між рівнем ставок і рентабельністю діяльності.

Крім того, суттєвим викликом залишається нестабільність ринкового середовища, що впливає на дохідність депозитних інструментів. Фінансовий ринок характеризується постійними коливаннями, а зміни процентних ставок і макроекономічних показників можуть безпосередньо впливати на прибутковість депозитних рахунків. У цих умовах банкам доцільно вдосконалювати депозитну політику з метою забезпечення стабільного та конкурентоспроможного рівня доходів від депозитів незалежно від зовнішніх економічних факторів.

Нестабільні сучасні умови та виклики несуть негативні впливи, які можуть бути:

1. Високий рівень несприятливої ринкової волатильності є одним із ключових чинників, що ускладнюють процес управління депозитною діяльністю банківських установ. За умов підвищеної нестабільності фінансового ринку суттєво зростає невизначеність щодо прогнозування

майбутніх доходів та оцінки ризиків, пов'язаних із депозитними операціями. Це, у свою чергу, ускладнює розроблення та реалізацію ефективної депозитної політики, оскільки банки вимушені оперативно адаптувати свої стратегії до динамічних і часто непередбачуваних змін зовнішнього середовища.

2. Коливання рівня процентних ставок є одним із визначальних чинників, що впливають на депозитну діяльність банківських установ. За умов ринкової нестабільності відсоткові ставки можуть змінюватися досить динамічно та непередбачувано, що безпосередньо позначається на привабливості депозитних продуктів. У результаті клієнти можуть переорієнтовувати свої кошти на інші банки або альтернативні фінансові інструменти, які пропонують вигідніші умови. Тому банкам необхідно своєчасно коригувати власну процентну політику, аби забезпечити конкурентоспроможність депозитних пропозицій і зберегти клієнтську базу.

3. Зниження рівня довіри клієнтів є одним із наслідків сучасних викликів економіки, що негативно впливає на функціонування банківської системи. Погіршення макроекономічних умов може спричинити зростання занепокоєння серед вкладників та зменшення їхньої готовності розміщувати кошти на депозитах. У результаті це ускладнює процес укладання нових депозитних угод і знижує обсяги залучення ресурсів, що, своєю чергою, може послабити фінансову стійкість банківських установ.

4. Зміна конкурентного середовища є одним із ключових чинників, що впливають на депозитну діяльність банків у період ринкової нестабільності. У таких умовах спостерігається посилення конкуренції між банківськими установами за залучення депозитних ресурсів, що спонукає їх пропонувати клієнтам більш привабливі умови розміщення коштів. Наслідком цього є зростання витрат, пов'язаних із залученням нових вкладників та підтриманням лояльності вже наявних клієнтів.

Серед актуальних проблем депозитної діяльності варто виокремити зростання рівня конкуренції на ринку депозитних послуг. Банківські

установи активно змагаються між собою, пропонуючи клієнтам різноманітні умови розміщення коштів та диференційовані процентні ставки з метою розширення клієнтської бази. У таких умовах перед банками постає необхідність пошуку оптимального співвідношення між привабливістю депозитних пропозицій для вкладників і забезпеченням достатнього рівня власної прибутковості.

Водночас підвищена конкуренція на депозитному ринку створює для банків певні виклики. Щоб утримати клієнтів і залучити нові ресурси, фінансові установи змушені пропонувати більш вигідні процентні ставки. Проте такі дії зменшують рівень прибутковості банку, оскільки збільшуються витрати на обслуговування депозитів, що може негативно позначатися на загальній рентабельності його діяльності.

Водночас, підвищена конкуренція на ринку депозитів може супроводжуватися зростанням ризиків для банків. У спробі залучити клієнтів окремі установи вдаються до надмірно ризикованих операцій, що може негативно вплинути на їх фінансову стабільність і збільшити ймовірність виникнення збитків.

Серед технологічних викликів у сфері депозитної діяльності можна виокремити недостатній рівень розвитку або неадаптованість інфраструктури, призначеної для обслуговування депозитних рахунків. У контексті зростання ролі цифрових банківських послуг і популярності інтернет-банкінгу перед банками постає завдання впровадження сучасних технологічних рішень, спрямованих на підвищення зручності, швидкості та надійності обслуговування клієнтів.

Окрім цього, важливим аспектом є врахування ризиків і викликів, пов'язаних із нормативно-правовим регулюванням депозитної діяльності. Банківські установи зобов'язані дотримуватися чинних законодавчих вимог і нормативних положень, що регулюють операції з депозитами. Зміни у правовому полі можуть потребувати коригування депозитної політики банку, що часто супроводжується значними часовими та фінансовими витратами.

У сучасній банківській практиці подолання зазначених проблем потребує глибокого аналізу ринкових тенденцій, рівня конкуренції, технологічних можливостей і запитів клієнтів. Для цього банкам необхідно постійно вдосконалювати власну стратегію розвитку, а також використовувати ефективні маркетингові інструменти та механізми, спрямовані на залучення нових вкладників і підвищення лояльності існуючих клієнтів депозитних програм.

Для удосконалення депозитної діяльності банківської установи необхідно виявляти наступні актуальні проблеми:

1. Зниження рівня ліквідності може стати одним із наслідків удосконалення депозитної політики. У разі збільшення обсягів залучених депозитів без належного планування та контролю за структурою ресурсів банк ризикує зіткнутися з дефіцитом ліквідних коштів, необхідних для своєчасного виконання зобов'язань перед вкладниками.

2. Залучення нових вкладників і нарощення обсягів депозитних ресурсів часто супроводжується зростанням витрат банку на маркетингові заходи, рекламні кампанії та покращення якості обслуговування клієнтів. У випадку, коли ці витрати перевищують прибуток, отриманий від нових депозитів, діяльність банку може стати менш ефективною та спричинити фінансові втрати.

3. Збільшення обсягів залучених депозитів може супроводжуватися зростанням ризикових витрат банку. У такій ситуації фінансова установа має ретельно оцінювати рівень надійності та платоспроможності клієнтів, які розміщують значні суми коштів, а також передбачати додаткові витрати, пов'язані з управлінням кредитними ризиками та формуванням необхідних резервів.

4. Удосконалення депозитної політики може спричинити зміни у структурі активів і пасивів банку. Зокрема, зростання обсягів залучених депозитів може потребувати збільшення частки кредитних або інвестиційних операцій для забезпечення належного рівня прибутковості. Такі зміни

формують нові виклики для системи управління ризиками та підтримання оптимального балансу банківського портфеля.

5. Запровадження оновленої депозитної політики може вплинути на характер взаємовідносин банку з наявними клієнтами. Зміна умов обслуговування або процедур відкриття депозитів іноді викликає невдоволення з боку вкладників, що може призвести до відтоку частини депозитних коштів. Тому банківські установи мають приділяти особливу увагу комунікації з клієнтами та ефективному управлінню їхніми очікуваннями, забезпечуючи довіру й лояльність.

Зазначені актуальні проблеми можуть виникати в процесі удосконалення депозитної політики банку, тому важливо здійснювати всебічний аналіз і постійний моніторинг для забезпечення ефективного впровадження змін у політиці. Банківські установи мають активно досліджувати можливі ризики, розробляти комплексні стратегії їх мінімізації, а також впроваджувати сучасні технологічні рішення та інноваційні підходи. Це сприятиме підвищенню рівня задоволеності клієнтів, зміцненню фінансової стійкості та забезпеченню стабільної прибутковості банку.

3.2. Удосконалення системи управління депозитними вкладеннями банків України

Ресурсна база банківських установ України формується переважно за рахунок залучених коштів, серед яких домінуючу частку становлять депозити фізичних осіб та суб'єктів господарювання. Частка депозитних ресурсів у структурі пасивів комерційних банків, як правило, коливається в межах 70–80 %, що свідчить про їхню ключову роль у забезпеченні фінансової стійкості та стабільності банківської системи.

Основним призначенням депозитних операцій є мобілізація тимчасово вільних грошових ресурсів клієнтів з метою їх подальшого використання для здійснення активних банківських операцій. Це, у свою чергу, сприяє

підвищенню прибутковості діяльності банків та забезпечує належний рівень ліквідності і платоспроможності установ. Таким чином, ефективне управління депозитними ресурсами виступає важливою передумовою стабільного розвитку банківського сектору та підтримання макроекономічної рівноваги в державі.

В умовах воєнного стану та загальноекономічної нестабільності процес формування стратегій розвитку банківських установ набуває особливої складності. Негативний вплив мають як зниження ділової активності підприємств, так і порушення енергетичної інфраструктури, що обмежує можливості стабільного функціонування бізнесу. У таких обставинах ключовим викликом для банків стає збереження ресурсної бази та підтримання необхідного рівня ліквідності.

Зростання обсягів залучення коштів від корпоративного сектору в сучасних умовах значною мірою залежить від ефективності реалізації депозитної політики банків. Для підвищення конкурентоспроможності строкових депозитів фінансовим установам доцільно впроваджувати гнучкі програми обслуговування юридичних осіб, розробляти індивідуальні процентні стратегії та пропонувати комплексні продукти, що поєднують депозитне обслуговування з елементами розрахунково-касового та інвестиційного сервісу.

Завдяки таким підходам банки можуть не лише зміцнити довіру корпоративних клієнтів, а й забезпечити стабільність пасивів, що є критично важливим чинником підтримання фінансової стійкості та прибутковості у кризовий період.

Основну частку залучених банківських ресурсів становлять депозитні кошти, тому для кожної комерційної установи важливим завданням є розроблення ефективних заходів щодо регулювання та вдосконалення взаємовідносин із клієнтами у сфері залучення фінансових ресурсів на депозитні рахунки. Раціональна організація цього процесу потребує чітко визначеної та послідовно реалізованої депозитної політики.

Ключовою метою депозитної політики банку є забезпечення максимально можливого обсягу залучених коштів за мінімальною вартістю ресурсів. Такий підхід формує необхідні умови для досягнення стратегічної цілі діяльності банку - отримання прибутку та підвищення ефективності використання залученого капіталу.

Депозитна політика комерційного банку базується на низці ключових принципів, що визначають ефективність її реалізації. До основних із них належать збалансованість, гнучкість, стабільність та орієнтація на потреби клієнтів.

Принцип збалансованості передбачає оптимальне співвідношення між обсягами залучених і розміщених ресурсів, що дозволяє банку підтримувати належний рівень ліквідності та прибутковості.

Гнучкість депозитної політики виявляється у здатності банку оперативно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, процентних ставок і поведінки вкладників.

Стабільність полягає у забезпеченні довгострокових відносин із клієнтами через формування позитивної репутації та довіри до фінансової установи. Водночас орієнтація на клієнта передбачає використання індивідуального підходу до обслуговування, запровадження нових депозитних продуктів і сервісів, що підвищують задоволеність та лояльність вкладників.

Ефективне поєднання цих принципів дає змогу банку не лише зміцнити свою ресурсну базу, а й підвищити конкурентоспроможність на ринку фінансових послуг, забезпечуючи стійкий розвиток у довгостроковій перспективі.

Відповідно до визначених стратегічних пріоритетів і цілей розвитку, кожна комерційна банківська установа формує власну концепцію депозитної політики. При цьому особливе значення має забезпечення належного обсягу депозитних ресурсів, необхідних для здійснення активних операцій, насамперед кредитних. Важливою складовою такої політики є також

розширення спектра інструментів із залучення коштів, упровадження нових форм депозитного обслуговування та підвищення якості взаємодії з клієнтами.

Кожна комерційна банківська установа формує власну депозитну політику з урахуванням стратегічних цілей розвитку, напрямів діяльності, джерел залучення фінансових ресурсів і очікуваних результатів від нарощення депозитної бази.

Розроблення механізму реалізації депозитної політики передбачає участь різних структурних підрозділів банку - зокрема, підрозділів менеджменту, маркетингу, обліково-операційного та депозитного напрямів.

Якісно сформована депозитна політика включає визначення оптимальних параметрів депозитних продуктів, орієнтованих на задоволення потреб різних категорій клієнтів. Це досягається шляхом створення та впровадження модифікованих видів депозитних програм, здатних максимально відповідати фінансовим очікуванням вкладників.

Методи удосконалення депозитної політики банківської установи (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Методи удосконалення депозитної політики банківської установи

Методи удосконалення депозитної політики банківської установи	
Організаційні методи	Комунікаційні методи
Переформування організації до правильного розміру.	Використання депозитних рахунків змішаного режиму функціонування..
Підвищення контролю над ІТ.	Застосування різноманітних видів реклами
Оптимізація організаційної структури банку.	Банківський мерчандайзинг

Одним із ключових напрямів удосконалення депозитної діяльності банківських установ є розширення асортименту фінансових послуг, що надаються у взаємозв'язку з депозитним обслуговуванням. Такий підхід сприяє підвищенню рівня клієнтоорієнтованості та конкурентоспроможності банку.

Основним внутрішнім документом, який регламентує порядок залучення депозитних ресурсів, виступає меморандум про депозитну політику. У ньому визначаються стратегічні напрями розвитку банку, здійснюється аналіз структури, стану та динаміки ресурсної бази, а також формулюються принципи управління залученими коштами.

Досягнення високої результативності депозитної політики банку неможливе без належного рівня організації банківського менеджменту. Ефективна реалізація депозитної стратегії потребує її тісної інтеграції із загальною системою управління банком, що забезпечує узгодженість усіх управлінських рішень і напрямів діяльності.

Кожна банківська установа розглядає формування та впровадження власної депозитної політики як невід'ємний елемент менеджменту, який охоплює комплекс організаційно-економічних заходів, спрямованих на оптимізацію структури та підвищення ефективності депозитного портфеля. Такий підхід дозволяє банку більш раціонально управляти залученими ресурсами й підтримувати стабільність своєї фінансової бази.

Банківський менеджмент відіграє ключову роль у забезпеченні прибутковості депозитних операцій, оскільки саме від якості управлінських рішень залежить ефективність використання залучених ресурсів. Грамотно організоване управління депозитною діяльністю передбачає постійний моніторинг ринкових тенденцій, аналіз структури пасивів, контроль за динамікою процентних ставок і своєчасне коригування умов депозитних продуктів.

Важливим завданням банківського менеджменту є оптимізація співвідношення між вартістю залучених коштів і доходністю активних операцій, що безпосередньо впливає на фінансовий результат банку. Окрім того, ефективне управління депозитною політикою сприяє зміцненню довіри клієнтів, формуванню позитивного іміджу установи та підвищенню її конкурентоспроможності на фінансовому ринку.

У результаті професійний банківський менеджмент забезпечує не лише стабільність ресурсної бази, а й створює передумови для сталого зростання прибутковості депозитного портфеля та фінансової надійності банку в цілому.

В умовах динамічного розвитку фінансового ринку та зростання конкуренції у сфері залучення депозитних ресурсів формування ефективної депозитної політики стає одним із ключових завдань комерційних банків. У процесі її розроблення доцільно враховувати особливості конкурентного середовища, а також аналізувати стратегічні переваги провідних банків і основних ринкових суперників.

Серед сучасних інструментів, що сприяють підвищенню результативності діяльності банку на ринку депозитних послуг, важливе місце посідає бенчмаркінг. У широкому розумінні цей підхід трактується як безперервний процес системного зіставлення характеристик продукції, послуг, бізнес-процесів, управлінських рішень та інших параметрів діяльності фінансових і нефінансових суб'єктів із відповідними показниками організацій, які демонструють найкращі результати.

Головна мета бенчмаркінгу полягає у виявленні відхилень у ключових показниках ефективності, визначенні факторів, що їх зумовлюють, та формуванні практичних рекомендацій щодо їх усунення. У контексті депозитної політики бенчмаркінг означає не лише аналітичне порівняння депозитних показників із результатами інших банків, але й запозичення, адаптацію та впровадження найуспішнішого досвіду провідних конкурентів з метою підвищення власної конкурентоспроможності на ринку.

Таким чином, застосування бенчмаркінгу в системі управління депозитною базою банку сприятиме виявленню сильних і слабких сторін депозитної діяльності порівняно з іншими фінансовими установами, забезпечить можливість глибокого аналізу основних параметрів депозитної політики та дозволить своєчасно реагувати на зміни як зовнішнього, так і внутрішнього середовища функціонування банку [16].

З огляду на стратегічний курс України на європейську інтеграцію та загострення кризових явищ в економіці, сучасна депозитна політика потребує суттєвого оновлення. Її трансформація має бути спрямована на відновлення довіри клієнтів до банківської системи, підвищення стабільності фінансового сектору та запобігання подальшому поглибленню економічної кризи.

До пріоритетних напрямів удосконалення депозитної політики доцільно віднести:

1. Оптимізацію процентної політики, що передбачає встановлення конкурентних, економічно обґрунтованих ставок за депозитами з урахуванням ринкової кон'юнктури, рівня ризику та потреб клієнтів.

2. Диверсифікацію депозитних продуктів, зокрема розроблення нових видів вкладів, орієнтованих на різні сегменти клієнтів — фізичних осіб, бізнес-клієнтів, молодь, пенсіонерів тощо.

3. Підвищення якості обслуговування вкладників шляхом упровадження інноваційних банківських технологій, цифрових сервісів та дистанційних каналів обслуговування, що забезпечують зручність і доступність депозитних операцій.

4. Посилення маркетингової складової депозитної діяльності, зокрема проведення комплексних досліджень поведінки клієнтів, моніторингу ринку депозитних послуг і розроблення ефективних комунікаційних стратегій.

5. Удосконалення системи управління ризиками, пов'язаними із залученням депозитів, для забезпечення стабільності ресурсної бази та збереження фінансової стійкості банку.

6. Формування довгострокових партнерських відносин із клієнтами, що передбачає підвищення рівня прозорості банківської діяльності, зміцнення репутації установи та забезпечення високого рівня довіри до неї.

Отже, застосування бенчмаркінгу у процесі формування та реалізації депозитної політики дає змогу комерційним банкам підвищити ефективність управління ресурсною базою, забезпечити стабільність залучених коштів і зміцнити конкурентні позиції на ринку банківських послуг. Використання

цього інструменту сприяє не лише виявленню недоліків у діяльності банку, але й запозиченню найкращих практик фінансових установ, що демонструють успішні результати. У результаті впровадження бенчмаркінгового підходу банки отримують можливість підвищити рівень довіри клієнтів, адаптуватися до сучасних економічних викликів та забезпечити сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

Таким чином, депозитна політика посідає ключове місце у системі банківського менеджменту, оскільки визначає принципи формування та ефективного використання ресурсної бази банку. Її результативність забезпечується дотриманням низки основоположних принципів, які формують методологічну основу управління депозитними операціями. До таких принципів належать: узгодженість між депозитною та кредитною діяльністю банку; диверсифікація залучених ресурсів із метою мінімізації ризиків; сегментація депозитного портфеля за категоріями клієнтів, видами послуг та окремими ринковими сегментами; застосування диференційованого підходу до обслуговування різних груп вкладників; підтримання належного рівня конкурентоспроможності депозитних продуктів; забезпечення стійкості депозитної бази та формування довгострокових конкурентних переваг банку на фінансовому ринку.

Висновки до третього розділу

В третьому розділі кваліфікаційної роботи «Напрями удосконалення в управлінні формування депозитних вкладень» ми можемо зробити узагальнюючі висновки до даного розділу.

Для забезпечення високої результативності депозитної політики необхідно приділяти особливу увагу ефективному управлінню банком депозитних вкладень. Важливо, щоб депозитна стратегія була тісно узгоджена із загальною системою менеджменту фінансової установи. З огляду на євроінтеграційний напрям розвитку української банківської

системи та загострення кризових явищ в економіці, актуальною стає потреба у суттєвому оновленні депозитної політики. Такі зміни мають бути спрямовані на відновлення довіри клієнтів і запобігання подальшому поглибленню фінансової нестабільності.

Основними векторами вдосконалення діяльності на депозитному ринку доцільно вважати такі напрями:

- Відновлення довіри населення до банківського сектору, що є ключовою передумовою стабільності фінансової системи;
- Модернізацію депозитної політики, орієнтовану на підвищення її гнучкості та відповідності ринковим умовам;
- Посилення мотивації клієнтів до розміщення коштів на депозитах шляхом комплексного обслуговування, впровадження інноваційних онлайн-рішень, реалізації програм лояльності та залучення альтернативних джерел ресурсів;
- Розширення застосування нецінових методів залучення депозитів, зокрема використання сучасних маркетингових технологій, удосконалення сервісного обслуговування, посилення корпоративної соціальної відповідальності та розвитку кадрового потенціалу;
- Оптимізацію системи гарантування вкладів, спрямовану на посилення захисту прав і довіри вкладників.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження в кваліфікаційній роботі дозволило нам зробити наступні висновки теоретичного та практичного характеру.

1. Узагальнюючи наявні наукові підходи, що терміну «банківські ресурси», ми дійшли висновку, що вони трактуються у вузькому та широкому розумінні.

У межах першого підходу поняття банківських ресурсів трактується як сукупність тимчасово вільних грошових коштів суб'єктів господарювання, які акумулюються банком на договірних засадах, що передбачають виникнення зобов'язань майнового або боргового характеру. У широкому розумінні банківські ресурси охоплюють не лише залучені та позикові кошти, а й власний капітал банку. Такий підхід ґрунтується на тому, що всі види фінансових ресурсів, які перебувають у розпорядженні банку, незалежно від джерела їх формування, беруть участь у забезпеченні його діяльності. Власні кошти створюють фінансову основу стабільності банківської установи та визначають її здатність приймати ризики, тоді як залучені ресурси забезпечують масштаб операцій і прибутковість. Таким чином, у широкому розумінні банківські ресурси розглядаються як сукупність усіх джерел фінансування діяльності банку, що формують його економічний потенціал і можливості розвитку.

2. Згідно чинного законодавства «вклад (депозит) – це грошові кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті або банківські метали, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку (під процент або дохід в іншій формі) і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору».

3. У сучасних соціально-економічних умовах проблема ефективного кредитування реального сектору економіки набуває особливої гостроти, зокрема в періоди фінансової нестабільності та кризових явищ. Рівень

задоволення потреб у кредитних ресурсах значною мірою визначається обсягом і структурою ресурсів, наявних у банківській системі. Стабільна та диверсифікована ресурсна база є ключовим чинником забезпечення достатнього рівня ліквідності банків, формування прибутковості їх діяльності та зміцнення довіри з боку учасників фінансового ринку. Вагоме місце у формуванні ресурсного потенціалу банків посідають депозитні ресурси, від яких залежить масштаб і динаміка їхньої діяльності. Саме тому організація та управління депозитними операціями мають стратегічне значення в системі банківського менеджменту.

4. В період з 2020-2024 років основними тенденціями банків на депозитному ринку були зростання частки депозитів на вимогу та збільшення обсягів вкладів у національній валюті. Такі процеси зумовлені вищими відсотковими ставками за гривневими депозитами, зростанням довіри до банківської системи та поступовим підвищенням дохідності депозитних продуктів. Проте під впливом зовнішніх економічних і політичних факторів спостерігалось звуження спектра депозитних пропозицій, а також переорієнтація вкладників на короткострокові депозити, що може негативно позначитися на стійкості ресурсної бази банків у майбутньому.

На сучасному етапі розвитку фінансової системи українські банки зазнають ускладнень у процесі формування депозитної ресурсної бази. Основною причиною цього є прагнення населення та бізнесу зберігати свої заощадження у максимально ліквідній формі - поза межами банківської системи. Така тенденція пояснюється підвищеним рівнем економічної та політичної невизначеності, спричиненої повномасштабною війною росії проти України.

5. Депозитній діяльності АТ КБ «ПриватБанк» представлена широким спектром продуктів, спрямованих на задоволення потреб як фізичних, так і юридичних осіб. Банк пропонує гнучкі умови розміщення коштів - різні відсоткові ставки, терміни дії договорів та додаткові опції, що забезпечують можливість індивідуального підходу до кожного клієнта. Операції з

депозитами можна здійснювати як у відділеннях, так і дистанційно за допомогою інтернет-банкінгу, який дозволяє відкривати, поповнювати, продовжувати депозити, а також контролювати стан рахунків у зручному форматі.

АТ КБ «ПриватБанк» демонструє ефективність своєї депозитної політики, що виражається у здатності залучати необхідний обсяг ресурсів від фізичних і юридичних осіб для їх подальшого розміщення у ліквідні активи з метою отримання запланованого фінансового результату. При цьому банк зосереджує увагу на формуванні депозитної політики, яка забезпечує баланс інтересів між банком і клієнтами.

6. З огляду на стратегічний курс України на європейську інтеграцію та загострення кризових явищ в економіці, сучасна депозитна політика потребує суттєвого оновлення. Її трансформація має бути спрямована на відновлення довіри клієнтів до банківської системи, підвищення стабільності фінансового сектору та запобігання подальшому поглибленню економічної кризи.

До пріоритетних напрямів удосконалення депозитної політики доцільно віднести:

1. Оптимізацію процентної політики, що передбачає встановлення конкурентних, економічно обґрунтованих ставок за депозитами з урахуванням ринкової кон'юнктури, рівня ризику та потреб клієнтів.

2. Диверсифікацію депозитних продуктів, зокрема розроблення нових видів вкладів, орієнтованих на різні сегменти клієнтів — фізичних осіб, бізнес-клієнтів, молодь, пенсіонерів тощо.

3. Підвищення якості обслуговування вкладників шляхом упровадження інноваційних банківських технологій, цифрових сервісів та дистанційних каналів обслуговування, що забезпечують зручність і доступність депозитних операцій.

4. Посилення маркетингової складової депозитної діяльності, зокрема проведення комплексних досліджень поведінки клієнтів, моніторингу ринку депозитних послуг і розроблення ефективних комунікаційних стратегій.

5. Удосконалення системи управління ризиками, пов'язаними із залученням депозитів, для забезпечення стабільності ресурсної бази та збереження фінансової стійкості банку.

6. Формування довгострокових партнерських відносин із клієнтами, що передбачає підвищення рівня прозорості банківської діяльності, зміцнення репутації установи та забезпечення високого рівня довіри до неї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко М.Д. Капітал банку: питання теорії і практики: монографія. К.: КНЕУ, 2016. 276с.
2. Алексеєнко М. Д., Денисенко А. В. Систематизація та удосконалення класифікації банківських депозитів. *Фінанси, облік і аудит*. 2018. С. 7 - 19.
3. Алексеєнко М. Д. Банківські депозити: проблематика систематизації. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально орієнтованій системі управління підприємством: *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Частина 1 (м. Полтава, 23 квітня 2019 року). Полтава. 2019. 416 с.
4. Аналіз банківської діяльності / [А.М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій-Вергуленко та ін.]; за проф. А.М. Герасимовича. Вид. 2-ге, без змін. К.: КНЕУ, 2019. 600 с.
5. Андросова О.Ф., Волощук Т.В. Сучасний стан депозитних операцій комерційних банків України, проблеми та шляхи їх вирішення. *Вісник Запорізького національного університету*. 2017. № 2(34). С. 89-97.
6. Антонець О. Сутність депозитних операцій комерційного банку. *Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю : зб. наук. пр. X всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф.*, м. Вінниця, 23 берез. 2022 р. Ч. 2. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2022. 191с. С. 124-130.
7. Банківська енциклопедія / Під ред. д.е.н., проф. Мороза А.М. К.: ЕЛЬТОН, 1993. 328 с.
8. Васюренко О. Банківські операції: навчальний посібник. Київ: Т-во «Знання» ; КОО, 2000. 243 с.
9. Васюренко О., Федосік І. Ресурсний потенціал комерційного банку. *Банківська справа*. 2018. № 1. С. 58-64.
10. Воронюк А. Нові інвестиційні інструменти. *Страхове ревю*. 2020. №3. С. 15-17.

11. Герасимович А, Алексеєнко М., Парасій-Вергуненко І. та ін. Аналіз банківської діяльності: підручник. 2-ге вид., без змін. Київ: КНЕУ, 2006. 600 с.
12. Гладких, Д. Структура банківських кредитів і залучених коштів як дзеркало економічного здоров'я держави. *Вісник Національного банку України*. 2007. № 11. С. 26-33.
13. Горбова Х. В., Фаринович І. В. Тенденції розвитку кредитної діяльності АТ «Ощадбанк» в умовах надзвичайних (форсмажорних) обставин. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2022. Т. 32, № 5.
14. Гринюк, Е.М. Перехресні продажі кредитних продуктів клієнтам малого та середнього бізнесу. *Банківське кредитування*. 2018. № 3.
15. Гриценко Р. Сучасні платіжні технології та їх використання у соціальній сфері. *Вісник Національного банку України*. 2019. № 10. С. 18- 20.
16. Дацюк Р. Депозити втрачають пріоритет: як змінюються фінансові звички українців. *Український капітал*. 13.12.2021. URL: <https://ucap.io/depozytyvtrachayut-priorytet-yak-zminyuyutsya-finansovi-zvychky-ukrayincziv/>
17. Дорошенко Н. О, Дорошенко О. Г. Першочергові заходи та шляхи реанімації економіки України у військовий час. *Modern research in world science. Proceedings of the 1st International scientific and practical conference. SPC. Lviv, Ukraine*. 2022. Рр. 1128-1135.
18. Дрогоруб І.В. Взаємозв'язок дефініцій «фінансові ресурси банку», «ресурси банку», «ресурсна база банку». *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2014. № 13. С. 104-108.
19. Дубілет О. Перспективи розвитку карткових продуктів. *Вісник Національного банку України*. 2018. № 10. С. 11-13.
20. Електронний Банкінг / А. Господарович (ред.) // ПВЕ. Варшава, 2016.
21. Закон України «Про банки і банківську діяльність». Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>.

22. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>
23. Коваль С.Л. Формування фінансових ресурсів комерційних банків. *Фінанси України*. 2020. № 7. С. 110-115.
24. Кожель Н. Оцінка факторів впливу на процес формування та реалізації депозитної політики банку. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб.наук. праць*. 2005. № 12. С. 223-234.
25. Копилук О.І., Музичка О.М. Теоретичні підходи до розкриття сутності банківських ресурсів. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2006. № 5. С. 18-22.
26. Копилова О., Пічугіна Ю., Залецька І. Банківські ризики під час воєнного стану в Україні. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 3(9). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3\(9\)-39-49](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3(9)-39-49).
27. Котковський В. та Неізнана О. Банківські операції: навч. посіб. К.: Кондор. 2011. 498 с.
28. Ларіонова К. Л., Гордєєва Т.А. Депозитні операції як основа успішної банківської діяльності: теоретичний аспект, реалії та перспективи розвитку в Україні. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*. 2023. № 2. С. 8-15.
29. Литовченко О.та Лихольот Н. Удосконалення процесу управління депозитними операціями банку за допомогою структурно-функціонального моделювання. *БізнесІнформ*. 2011. № 12. С. 125-128.
30. Меда Н. С. Систематизація функцій банківської діяльності в сучасних умовах. *Вісник університету банківської справи Національного банку України*. 2017. № 1 (19). С. 149-152.
31. Мороз А., Савлук М., Пуховкіна М. та ін. Банківські операції : підручник / за ред. А. Мороза. 3-тє вид. Київ : КНЕУ, 2008. 608 с.
32. Мочерний С. Економічна енциклопедія: у 3 т. Т. 1 / редкол.: С. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ : видавничий центр «Академія», 2005. 864 с.

33. Мулик Т.О. Аналіз депозитних операцій банків: сутність, проблеми та вдосконалення. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2021. №28. С.75-84.

34. Наумова М. В. Фактори впливу на депозитну політику банку. *Харківський Національний Економічний Університет Імені Семена Кузнеця*. 2017. 124 с.

35. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/>

36. Офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/>

37. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності: навч. метод. посібник для сам ост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2017. 347 с.

38. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: затверджене Постановою Правління НБУ №з1172-03 від 03.12.2003 р., із змінами, внесеними 01.07.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>

39. Постанові НБУ від 03.12.2003 р. № 516 «Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій та операцій з ощадними сертифікатами банку». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>

40. Правдиковська І. І., Дорошенко Н. О. Вплив війни на банківську систему України. *Молодий вчений*. 2022. № 9 (109). С. 150-153.

41. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р., із змінами, внесеними 17.04.2022 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

42. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>

43. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 р., із змінами, внесеними 13.04.2022 р. №4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

44. Рентабельність ПриватБанку залишається високою та буде зростати – Moody's. Прес-служба АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/news/2019/7/23/978>.
45. Савлук М., Мороз А., Лазепко І. та ін. Гроші та кредит : підручник. за ред. М. Савлука. 6-те вид. Київ : КНЕУ, 2011. 589 с.
46. Савлук С.М. Власний капітал комерційного банку: монографія. К.: КНЕУ, 2017. 459 с.
47. Сисоєнко І., Карлюка Д. Аналіз основних фінансових показників діяльності банків України. *Підприємництво та інновації*. 2022. № 23. С. 132-137.
48. Стельмах В. Енциклопедія банківської справи України / редкол.: В. Стельмах (голова) та ін. Київ : Молодь, Ін Юре, 2007. 680 с.
49. Стечишин Т. Б., Малахова О. Л. Банківська справа : навч. посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 404 с.
50. Сулима М. Організація аудиту депозитних операцій банку. *Стратегія розвитку України*. 2014. № 1. С. 230-233.
51. Тарасевич Н. Окремі аспекти регулювання ліквідності банків. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2017. Вип. 3(54). С. 276–282.
52. Тиркало Р. Банківська справа. Тернопіль: Карт-бланш, 2001. 316 с.
48. Фінансовий облік та фінансова звітність у банках: навч. посібник. Національний банк України; За заг. ред. Г. П. Табачук, О. М. Сарахман. К.: УБС НБУ, 2017. 430 с.
53. Череп А., Андросова О. Банківські операції: навч. посіб. К.: Кондор, 2008. 410 с. URL: <http://bankfinance.com.ua>
54. Черкашина К. Ф., Бузник М. В. Тенденції розвитку депозитного ринку в Україні в сучасних умовах пандемії та пропозиції щодо його покращення. *Modern Economics*. 2021. № 28(2021). С. 160.
55. Шиманська О., Городецький М. Визначення ринкової моделі вітчизняного депозитного ринку: аналіз концентрації. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 4. С. 39-45.

56. Цивільний кодекс України : за станом на 16 січня 2003 року. URL: <http://www.rada.gov.ua>

57. Яворська К.С., Андрєєва О.В. Аналіз депозитної політики комерційних банків в умовах макроекономічної нестабільності. *Міжнародний науковий електронний журнал ЛОГОΣ*. 2020. №16. С. 1-12.

ДОДАТКИ

Визначення поняття «депозит» і «вклад»

Автори	Визначення
Закон України «Про банки і банківську діяльність» [21]	Депозит - це кошти в готівковій або в безготівковій формі, валюті України або іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їхніх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору
Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами [38]	Вклад (депозит) - це грошові кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або іноземній валюті чи банківські метали, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку (під процент або дохід в іншій формі), підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору
Васюренко О. [8]	Депозит - гроші, передані в банк їхнім власником для зберігання, які залежно від умов зберігання числяться на тому чи іншому банківському рахунку
Герасимович А, Алексеєнко М., Парасій-Вергуненко І. [11]	Депозит - «зобов'язання банку за тимчасово залученими коштами фізичних та юридичних осіб або цінними паперами за відповідну плату»
Мороз А.[31]	Депозит (вклад) - це грошові кошти в національній та іноземній валюті, передані їх власником або іншою особою за його дорученням у безготівковій та безготівковій формі на рахунок власника для зберігання на певних умовах
Мочерний С. [32]	Банківські депозити - грошові засоби, які вносять у банк у вигляді вкладів, за які банк виплачує відсотки. Вклад - грошові кошти, внесені на зберігання в банк або інші фінансові установи. Депозит - гроші або цінні папери, внесені до кредитних установ (банків, ощадних інститутів) на зберігання підприємствами, організаціями та громадянами.
Савлук М. [45]	Депозит (вклад) - це грошові кошти в національній та іноземній валюті, що передані власником або іншою особою за його дорученням у готівковій та безготівковій формах на рахунок власника для зберігання на певних умовах
Стельмах В. [48]	Депозит (вклад) - грошові суми чи цінні папери, передані фізичними та юридичними особами, банківськими установами для зберігання на певних умовах
Тиркало Р.[52]	Депозит - грошові кошти в готівковій або безготівковій формі, національній або іноземній валюті, що передані банку їх власником або третьою особою за дорученням та за рахунок власника для зберігання на певних умовах.
Череп А., Андросова О. [53]	Депозит - грошові кошти в національній та іноземній валюті, що передані їх власниками або іншою особою за його дорученням в готівковій або безготівковій формах на рахунок власника для зберігання на певних умовах

Класифікація депозитних вкладень*

Ознака класифікації	Види депозитів
За економічним змістом	- активні депозити (розміщені); - пасивні депозити (залучені).
За строком користування	- депозити до запитання (на вимогу); - строкові депозити
За видами валютних цінностей, внесених на депозит	- депозити в національній валюті; - депозити в іноземній валюті; - депозити в банківських металах
За категоріями вкладників	- депозити банків; - депозити за рахунок бюджетних коштів; - депозити небанківських установ; - депозити юридичних осіб; - депозити фізичних осіб.
За формою визначення власника	- іменні депозити; - депозити на пред'явника
За резидентністю	- депозити резидентів; - депозити нерезидентів.
За цільовим призначенням	- дохідні депозити; - гарантійні депозити.
За способом юридичного оформлення зобов'язань	оформлені угодою; з наданням ощадної книжки; з наданням депозитного сертифіката.
За формою вилучення депозиту та нарахування відсотків	- безумовні (без попереднього повідомлення або з попереднім повідомленням); - умовні (кошти можуть бути вилучені при настанні певних обумовлених угодою обставин).
За режимом функціонування	- без можливості поповнення та часткового зняття коштів; - з можливістю поповнення; - з можливістю поповнення та часткового зняття коштів
За методом нарахування відсотків	- депозити з фіксованою процентною ставкою; - депозити з плаваючою процентною ставкою; - депозити, за якими нараховуються «прості» проценти; - депозити, за якими нараховуються «складні» проценти.
За терміном нарахування відсотків	- «авансові депозити»; - депозити зі щомісячним нарахуванням процентів; - депозити зі щоквартальним нарахуванням процентів; - депозити зі щорічним нарахуванням процентів.

*Джерело: [49]

Дод. В

Таблиця 1

Основні умови депозитів для фізичних осіб

АТ КБ «ПриватБанк» на 01.12.2025 року*

Ознаки	Характеристика
«Стандарт» класичний вклад	
Умови вкладу	Будь-який строк: від 1 міс. до 24 міс. Внесення коштів: готівкою або з власної картки ПриватБанку. У нас є фішка, що через Приват24 можна відкрити вклад із внесенням коштів готівкою. Є два варіанти користування вкладом (обов'язково зважте цей момент). Є вклад без можливості достроково закрити рахунок або з можливістю дострокового закриття. На що саме це впливає? Головне – на можливість достроково закрити вклад та на процентну ставку за вкладом. В останньому варіанті ставка під час оформленні вкладу буде нижчою (тут уже вибір за вами). Виплата процентів: капіталізація або зарахування на власну картку.
Поповнення	Вклад можна поповнювати готівкою чи з власної картки протягом всього строку. Поповнення доступні не тільки у відділенні банку, а й онлайн – у Приват24, у додатку «Мої вклади» або в терміналах самообслуговування. Максимальна сума для поповнень вкладу протягом календарного місяця залежить від початкової суми, яка внесена на депозит. Місячний ліміт поповнень зазначений на сайті pb.ua/depozit (під таблицею з % ставками, розділ «Попередження»). Також ця сума буде показана на екрані як підказка під час оформлення чи поповнення вкладу.
Проценти	За вкладом доступні такі два варіанти щомісячної виплати процентів – безкоштовно отримувати % на власну картку або додавати їх до суми вкладу (капіталізація). У разі капіталізації дохід за вкладом буде вищим, тому що він буде нараховуватися і на вклад, і на цю суму капіталізованих процентів. Варіант виплати процентів ви вибираєте самостійно під час оформлення вкладу, але це рішення можна переглянути в будь-який момент. Для подальших виплат % можна

	змінити картку для виплати процентів на іншу або ж вибрати капіталізацію. Кількість таких змін не обмежується.
«Джуніор» заощадження на майбутнє дитини	
Умови вкладу	Хто може відкрити вклад: батьки, інші родичі, знайомі, взагалі будь-хто (за дотримання певних умов). Строк: 12 місяців з автоматичним продовженням на новий строк, якщо ви не передумаєте накопичувати. Внесення коштів: готівкою або з власної картки ПриватБанку. У нас є фішка, що через Приват24 можна відкрити вклад, а потім внести кошти готівкою. Дата передання прав на вклад: будь-яка дата в майбутньому, але не раніше настання повноліття дитини (18 років). Поповнення: у будь-який момент строку вкладу. Виплата процентів: щорічна капіталізація (додавання до суми вкладу). Можливість дострокового закриття: так.
Поповнення	Вклад можна поповнювати готівкою чи з власної картки протягом всього строку. Поповнення доступні не тільки у відділенні банку, а й онлайн – у Приват24, у додатку «Мої вклади» або в терміналах самообслуговування. Максимальна сума для поповнень вкладу протягом календарного місяця залежить від початкової суми, яка внесена на депозит. Місячний ліміт поповнень зазначений на сайті pb.ua/depozit (під таблицею з % ставками, розділ «Попередження»). Також ця сума буде показана на екрані як підказка під час оформлення чи поповнення вкладу.
Проценти	У кінці кожного строку вкладу, а він становить 12 місяців, проценти автоматично додаються до основної суми депозиту (капіталізація). Так наступного строку вкладу дохід буде нараховуватися і на суму депозиту, і на цю суму капіталізованих процентів. Такий варіант виплати процентів забезпечить максимальне зростання заощаджень до моменту передання прав дитині. Проценти виплачуються під час повернення

	вкладу. Згідно з Податковим кодексом України за всіма вкладками фізичних осіб утримується податок 23% від суми нарахованих процентів за вкладом (18% податку на доходи фізичних осіб + військовий збір 5%).
«Слава Героям» спеціальний вклад для героїчних захисників і захисниць України	
Умови вкладу	• Поповнення вкладу: можливе в будь-який час, але загальна сума на рахунку не повинна перевищувати 500 тисяч гривень. • Виплата процентів: зарахування % щомісяця на власну Картку для виплат. • Зняття коштів. Договірний строк вкладу – 12 місяців, але ви самі вибираєте, скільки часу зберігати кошти на вкладі. Це можуть бути два дні, місяць, а може, й рік. За потреби можна зняти всю або частину суми вкладу без закриття рахунку та без втрати процентів.
Поповнення	Відкрити та поповнювати вклад можна з будь-якої власної Картки для виплат ПриватБанку в гривні. Якщо у вас готівка, то для здійснення операції спочатку поповніть свою Картку для виплат (з урахуванням умов і тарифів обслуговування картки). Вклад можна поповнювати протягом усього строку. Поповнення доступне як онлайн через Приват24, так і в будь-якому відділенні банку. Рахунок можна поповнювати без обмежень за сумою, проте в межах встановленої максимальної суми вкладу – 500 тисяч гривень.
Проценти	Протягом строку вкладу % ставка залишається незмінною. Навіть якщо в цей період часу банк підвищить або знизить ставку, ваша ставка за вкладом не зміниться до завершення поточного строку вкладу. Однак у разі автоматичного продовження вкладу на новий строк буде встановлено актуальну ставку для нових договорів такого типу й строку.
«Приват-вклад» вільне поповнення та зняття коштів у будь-який день після дати відкриття вкладу	
Умови вкладу	• Гнучкий строк. Договірний строк

	вкладу – 12 місяців, але ви самі вибираєте, скільки часу зберігати кошти на вкладі. Це можуть бути два дні, місяць, а може, й рік. • Поповнення вкладу: можливе в будь-який час, до того ж без обмежень за сумою. • Виплата процентів: зарахування % щомісяця на власну Картку для виплат. • Зняття коштів. За потреби можна зняти всю або частину суми вкладу без закриття рахунку та без втрати процентів. • Онлайн-режим. Усі операції між картою та «Приват-вкладом» здійснюються онлайн. До того ж повне керування коштами через Приват24.
Поповнення	Вклад можна поповнювати готівкою чи з власної картки протягом усього строку. Поповнення доступні не тільки у відділенні банку, а й онлайн – у Приват24, у додатку «Мої вклади» або в терміналах самообслуговування. Рахунок можна поповнювати без обмежень за сумою.
Проценти	Проценти нараховуються з урахуванням щоденного залишку коштів на вкладі та щомісяця безкоштовно зараховуються на Картку для виплат. Капіталізація процентів за вкладом не передбачена. Картку для виплат (якщо у вас декілька карток цього виду), на яку будуть виплачуватися проценти, ви самостійно вибираєте під час оформлення вкладу, але це рішення можна переглянути в будь-який час. Для подальших виплат % можна змінити картку для зарахування на іншу. Кількість таких змін необмежена.
«Конверти» допоможуть швидко збирати кошти та керувати фінансами	
Умови вкладу	Конверт – це як ваш особистий рахунок у Приват24, тільки з додатковими функціями. З ним ви можете як накопичувати кошти, так і оплачувати щоденні покупки.
Поповнення	Для Конверта можна налаштувати такі автопоповнення: Розподілення від надходжень: можна обрати фіксовану суму чи відсоток, що буде перераховано з обраної картки

	після надходження на неї коштів. Можна обрати розподіл виключно з цільових зарахувань (зарплата та соціальні виплати). Округлення витрат: після здійснення витрат з картки, решта від суми оплати округляється до 10 грн, та зараховується в «Конверт».
Проценти	Проценти нараховуються з урахуванням щоденного залишку грошових коштів на поточному рахунку на початок календарного дня без урахування подальших прибуткових та видаткових платіжних операцій за цей день. Банк нараховує проценти за кожний календарний день з огляду на фактичну кількість днів у році. Проценти виплачуються 1-го числа кожного місяця. Гроші можна витратити в будь-який момент, проценти продовжують нараховуватися. Залишок коштів та річна процентна ставка вказані в розділі «Тарифи» за продуктом «Конверти».
Послуга накопичення «Скарбничка» простий сервіс накопичень, зручні варіанти поповнення з картки	
Умови вкладу	• Строк вкладу: 12 місяців • Поповнення вкладу. Протягом всього строку вкладу. Доступні такі варіанти: самостійне поповнення платежем із власної картки або різноманітні автоматичні поповнення під час користування картою за допомогою сервісів «Умови накопичення». • Автоматичне продовження вкладу. Вклад автоматично продовжується на такий самий строк, якщо ви його не забрали. • Додатковий дохід – нарахування процентів. Після закінчення кожного строку вкладу відбувається нарахування та капіталізація процентів (додавання до суми вкладу). • Зняття коштів. За потреби можна зняти всю або частину суми вкладу достроково, але це позначиться на сумі нарахованих процентів – банк перерахує їх за зниженою ставкою. Якщо дочекатися закінчення строку вкладу, то проценти буде сплачено в повному обсязі. У разі будь-якого зняття коштів «Скарбничка» закривається та відразу автоматично

	відкривається знову з тим самим номером рахунку й налаштуваннями. • Онлайн-режим. Усі операції між картою та «Скарбничкою» здійснюються в режимі онлайн. Повне керування вкладом доступне через Приват24. Для естетів існує спеціальний мобільний додаток «Скарбничка», доступний у магазинах мобільних додатків і на сайті банку.
Поповнення	Наразі до підключення доступні 5 варіантів умов накопичення. Ви можете підключити одну умову накопичення або ж комбінувати різні варіанти. Кількість карток, до яких буде підключено умови накопичення, ви вибираєте самі й можете в будь-який момент змінювати ці налаштування в Приват24.
Проценти	У кінці кожного строку вкладу, що становить 12 місяців, нараховуються проценти й автоматично додаються до основної суми депозиту (капіталізація). Тому наступного строку вкладу дохід нараховуватиметься і на суму вкладу, і на цю суму доданих (капіталізованих) процентів. Виплачуються проценти під час повернення вкладу. Згідно з Податковим кодексом України за всімакладами фізичних осіб утримується податок 23% від суми нарахованих процентів за вкладом (18% податку на доходи фізичних осіб + військовий збір 5%).

Основні умови депозитів для фізичних осіб

АТ КБ «ПриватБанк» на 01.12.2025 року*

«Тижневий плюс»	
Умови вкладу	Короткостроковий депозит із можливістю поповнення, пролонгацією та диференційованою ставкою, без права дострокового розірвання. Збільшення ставки в разі пролонгації
Поповнення	Можливість поповнення
Проценти	Щомісячна виплата процентів
«Строковий депозит»	
Умови вкладу	Банківський вклад на будь-який строк з виплатою процентів на ваш вибір, без права дострокового розірвання.
Поповнення	
Проценти	Щомісячна виплата процентів
«Поточний депозит»	
Умови вкладу	Можливість вільно розпоряджатися коштами на своєму рахунку.
Поповнення	- Можливість поповнення - Часткове зняття
Проценти	Щомісячна виплата процентів

АНОТАЦІЯ

Шупенюк Т.В. Депозитні вкладення як основний вид ресурсів комерційних банків і способи їх залучення. - Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття другого рівня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. – Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Чернівці, 2025.

У кваліфікаційній роботі в першому розділі визначено, що банківські ресурси є основою банківської діяльності, охарактеризовано депозитні вкладення та наведено їх класифікацію, розкрито сутність депозитних операцій як способу залучення депозитних вкладень. У другому розділі роботи проаналізовано сучасний стан ринку депозитних операцій, оцінено динаміку та структуру депозитних вкладень АТ КБ «ПриватБанк» та розкрито вплив цифровізації на формування депозитних вкладень банку. У третьому розділі кваліфікаційної роботи виявлені актуальні проблеми при формуванні депозитних вкладень та обґрунтовані напрями удосконалення системи управління депозитними вкладеннями банків України.

Ключові слова: банківські ресурси, депозит, вклад, депозитні операції, депозитна діяльність.

SUMMARY

Shupenyuk T.V. Deposits as the main type of resources of commercial banks and ways of their attraction. - Manuscript. Qualification work for obtaining the second level of higher education "Master" in the specialty 072 - Finance, banking, insurance and stock market. - Chernivtsi National University named after Yu. Fedkovych, Chernivtsi, 2025.

In the qualification work, the first section determines that banking resources are the basis of banking activities, describes deposit investments and provides their classification, reveals the essence of deposit operations as a way to attract deposit investments. The second section of the work analyzes the current state of the deposit operations market, assesses the dynamics and structure of deposit investments of JSC CB "PrivatBank" and reveals the impact of digitalization on the formation of bank deposit investments. The third section of the qualification work identifies current problems in the formation of deposit investments and substantiates areas for improving the deposit investment management system of Ukrainian banks.

Keywords: banking resources, deposit, deposit, deposit operations, deposit activity.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Т.В. ШУПЕНЮК